

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direct. Contenc. B-cel G-le a Țărei Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Facultatea de Drept, București	IOSEF G. COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Fost Consilier la C. de Apel București, Avocat	RÉNÉ DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. DONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PERIȚEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	DR. ȘTEFAN LADAY fost magistrat, jurisconsult în Cluj	P. VASILESCU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESCU Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALBERT WAHL Profesor la Facultatea de Drept din Paris

Secretar de Redacție: **E. C. DECUSARA**, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: **EDOUARD LÉVY** și **SILVIU KRAINIC**, D-ri în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p.B-ci, Case Com. și Autorit. 1000 lei
Avocați 600 „
Magistrați 500 „
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București Strada Artei No. 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

Rugăm pe onorații noștri colaboratori și cititori—avocați și magistrați—să binevoiască a continua cu trimiterea regulat, săptămânal—*scrise descifrabil pe câte o pagină*—a hotărîrilor ce interesează a fi publicate ca spețe fie în *Curierul Judiciar*, în extenso, fie în *Jurisprudența Generală*, în rezumat, așa după cum le publicăm.

La hotărîrile care prezintă un interes deosebit, Redacția va îngriji să fie însoțite de *Note*.

S U M A R

— *Subsolul și respectarea drepturilor anterior câștigate sub regimul noii legi a minelor*, (urmare și finit) de d-l avocat dr. Valeriu Arsenescu;

JURISPRUDENȚĂ:

— Curtea de Apel Iași s. I: *Diracția C. F. R. cu S. și B. Premistianer* (Acțiunea în despăgubire pentru pierderea mărfurilor transportate. Prescripția de 6 luni prevăzută de art. 956 c. com. față cu paragr. 80 reg. de transport C. F. R. din 1 Iulie 1920);

— Idem s. II: *Inginer Mărculescu cu Moise Wexler* (Chiriașul care în calitate de concesionar al unui alt imobil, iar nu de proprietar, a avut o locuință liberă în care s'ar fi putut muta și totuși n'a făcut-o, nu se mai poate bucura de prelungirea legală a contractului său);

— Trib. Tecuci: *Enache Panait cu Safta G. Blănaru* (Constatarea identității scriitorului unui testament autentic, a unui neștiutor de carte, prin înlocuirea termenilor prevăzuți de lege cu alte expresiuni, ce nu au aceiași forță cu termenii legii, atrage nulitatea autentificării și deci inexistența actului? Un testament, nul din vicii de formă, poate fi confirmat? Inacțiunea timp de 10 ani fără a se stabili că viciile de formă erau cunoscute este o confirmare și deci duce la decăderea din acțiunea în anulare? Art. 16, 18 l. aut. act.; 1167, 1168 și 1900 c. civ), cu o *Notă* de d-l avocat Lascarov-Moldovanu;

— Trib. Romanați s. II: *Leanca D. Neagoe cu Dumitru I. Neagoe* (Apel. Cerere de redeschidere. Fixare de termen. Lipsa reclamantului. Respingere. Dacă o atare hotărâre este susceptibilă de apel? Art. 91 și 94 l. j. o. și 123 pr. civ.

D-l Corneliu Botez strămutându-și domiciliul în strada Nordului No. 4 roagă pe d-nii magistrați și avocați cari au subscris la „Noul Codice de ședință“ Vol. III să-și adreseze cererile lor la noua sa locuință.

SUBSOLUL

și

Respectarea drepturilor anterior câștigate sub regimul noii legi a minelor ¹⁾

4: Durata pentru care drepturile anterioare câștigate sunt respectate

În regulă generală, drepturile câștigate sunt respectate pentru întreaga durată pentru care sunt dobândite, afară de cazurile în cari legea determină în mod special durata lor, reducând-o sau limitând-o.

Potrivit acestei reguli, toate drepturile constituite asupra subsolului, anterior promulgării Constituției, care, după cum am arătat în primul capitol, nu cad sub aplicarea art. 235 leg. minelor și care sunt respectate potrivit dreptului comun, fiindcă legea nu dispune nimic în privința duratei lor, rămâne înțeles că sunt respectate pentru întreaga durată pentru care ele au fost dobândite.

În ce privește celelalte drepturi constituite asupra subsolului, de asemenea anterior promulgării Constituției, care nu sunt respectate decât în condițiile art. 235 legea minelor sunt respectate în modul arătat mai jos.

Drepturile de explorare dobândite prin permise de explorare, privitoare la orice substanțe miniere, sunt respectate, potrivit art. 241 pentru întreaga durată pentru care ele sunt dobândite, fără a putea fi reînnoite sau prelungite, decât în condițiile și normele noii legi.

Drepturile de exploatare, dobândite prin contracte de concesiuni de exploatare, încheiate ante-

1) A se vedea începutul în No. 17 și 18/925.

rior promulgării Constituției, cași drepturile proprietarilor rezultând din asemenea contracte privitoare de asemenea la orice substanțe miniere, sunt respectate, potrivit art. 243 și art. 251 al. 1, pentru întreaga durată pentru care ele sunt constituite, însă de maximum 50 ani dela data promulgării Constituției.

Drepturile proprietarilor de a exploata substanțele miniere din subsolul proprietăților lor și a dispune de aceste substanțe, în cazul în care ei nu au concesionat exploatarea acestor substanțe anterior promulgării Constituției, cași în cazul în care ei ar fi concesionat această exploatare anterior acestei promulgări, dar concesiunea ar expira înaintea termenului pentru care drepturile lor sunt respectate, sunt respectate numai pentru durata maximă pentru care acest subsol poate fi concesionat, potrivit normelor stabilite de noua lege și anume, sunt respectate, potrivit art. 245 și 255, pentru durata maximă prevăzută de lege pentru fiecare clasă de zăcăminte, durată care este determinată pentru fiecare din aceste clase în partea II-a a legii și care pentru unele din ele, este chiar de 50 ani, iar pentru altele mai mică decât 50 ani, dar fără să întrecă, pentru vreuna din ele, acest termen.

Durata pentru care sunt respectate aceste din urmă drepturi ale proprietarilor, deși legea nu prevede, că este determinată cu începere dela data promulgării Constituției, totuși, nu poate fi determinată decât cu începere dela această dată, cași durata pentru care sunt respectate drepturile de exploatare atât ale concesionarilor, cât și ale proprietarilor din contractele de concesiune anterioare promulgării Constituției, deoarece această dată determină momentul dela care toate drepturile anterior câștigate, cad sub aplicarea dispozițiilor acestei legi.

Această deosebire pe care legea o face din punctul de vedere al duratei pentru care le respectă, între drepturile de exploatare ale concesionarilor și drepturile proprietarilor concedenți, constituite prin contracte de concesiuni anterioare promulgării Constituției, de o parte, și drepturile proprietarilor cari n'au concesionat exploatarea subsolului proprietății lor anterior promulgării Constituției, de altă parte, respectând prin art. 243 și 255 durata celor dinăi, așa cum ea a fost contractată, fără să poată întrece însă 50 de ani dela promulgarea Constituției, iar pe a celor din urmă numai pentru termenul prevăzut de lege la fiecare clasă de zăcământ, nu poate fi prin nimic justificată. Dinpotrivă, credem, că în intențiunea legiuitorului nu a fost de a recunoaște în toate cazurile concesionarilor, cari în cele mai dese cazuri nu sunt și exploatare, ci numai intermediari între proprietari și aceștia din urmă și în contra cărora se îndreaptă atât principiile economice, cât și cele de echitate, o situație mai bună decât aceea pe care o recunoaște

proprietarilor, în cazurile în care aceștia nu au concesionat exploatarea subsolului proprietăților lor anterior Constituției, și mai ales decât aceia pe care o recunoaște în aceste cazuri proprietarilor cari exploatează chiar ei acest subsol.

Sub influența acestor considerații, am putea să interpretăm dispozițiile art. 245 și 255 în modul cel mai favorabil pentru proprietari, pe care speculațiile juridice l'ar face posibil și anume, am putea chiar interpreta dispozițiile acestor texte în sensul că „durata prevăzută la clasa respectivă de zăcământ“, pentru care art. 245 respectă drepturile proprietarilor asupra substanțelor miniere în general, cași „durata maximă prevăzută de lege la această clasă de zăcământ“ pentru care art. 255 respectă drepturile proprietarilor asupra substanțelor miniere bituminoase, este chiar durata prevăzută, pentru primul caz, de art. 243 și pentru cel de al doilea, de art. 251, adică durata pentru care sunt respectate concesiunile privitoare la clasele respective de zăcăminte, înțelegând prin clase de zăcăminte, nu clase în care aceste zăcăminte sunt împărțite în partea a II-a a legii, ci cele două categorii în care substanțele miniere sunt împărțite din punctul de vedere al respectării drepturilor câștigate asupra lor, în partea III-a a legii, anume, clasa substanțelor miniere în general, de care se ocupă secțiunea a II-a și clasa substanțelor bituminoase, de care se ocupă secțiunea a III-a.

Această interpretare ar putea fi justificată cu atât mai mult, cu cât dispozițiile legii privitoare la respectarea drepturilor câștigate, formează obiectul părții a III-a a ei, cu totul independentă de obiectul celorlalte părți, în care zăcămintele miniere sunt împărțite în diferite clase, în vederea numai a aplicării în viitor a noului regim minier, nu și în vederea aplicării dispozițiilor părții a III-a, privitoare la respectarea drepturilor câștigate sub regimul minier anterior.

Totuși, fiindcă singura împărțire a zăcămintelor miniere în diferite clase, care poate fi ținută în seamă din orice punct de vedere al aplicării tuturor dispozițiilor legii, este aceea pe care legea o face în articolul 2 al său, în partea I, sub titlul preliminar, fiindcă, în lipsa unei dispoziții speciale contrare, de câte ori legea se referă la împărțirea acestor zăcăminte în clase, trebuie să ne referim la textul art. 2 și fiindcă pentru acest motiv durata prevăzută în lege la fiecare clasă de zăcământ la care se referă art. 245 și 255, nu poate fi alta decât durata prevăzută la fiecare dintre aceste clase în partea II-a a legii, în care sunt prevăzute condițiile și modalitățile de punere în valoare a fiecăreia dintre aceste clase de zăcăminte în parte, credem că dispozițiile atât ale art. 245 cât și ale art. 255, în privința duratei pentru care sunt respectate drepturile de exploatare și de dispoziție ale proprietarilor, sunt exprese, în sensul că durata pentru care ele respectă aceste drepturi, este, pentru fiecare

clasă de zăcământ, durata maximă prevăzută în partea II-a a legii la clasele de zăcăminte respective.

Repetând, remarcăm însă, că dispozițiile art. 245 și 255 trebuie strict interpretate și aplicate numai la cazurile la cari ele se referă direct, anume, la cazurile în care proprietarii n'au concesionat drepturile lor anterior promulgării Constituției și în care concesiunile contractate de ei anterior acestei promulgări ar expiră înaintea expirării termenelor prevăzute de aceste texte, fiindcă în cazurile contrare, după cum am explicat deja, respectarea concesiunilor contractate anterior promulgării Constituției, pe durata contractuală și de maximum 50 ani dela data promulgării Constituției potrivit art. 243 și 251, în lipsa unor dispoziții speciale contrare, profită atât concesionarilor, cât și proprietarilor concedenți.

Fiindcă, după cum am arătat anterior, condițiile respectării drepturilor posesorilor și uzufructuarilor privitoare la subsol, sunt identice cu condițiile respectării drepturilor proprietarilor, trebuie să decidem prin analogie, că drepturile posesorilor și uzufructuarilor sunt respectate după aceeași distincție pe aceeași durată cași drepturile proprietarilor. În ce privește durata drepturilor uzufructuarilor, ea este, bine înțeles, cea contractuală, fiind însă limitată de durata maximă prevăzută pentru drepturile proprietarilor după distincțiile după care este limitată și durata drepturilor acestora.

În directă legătură cu cesiunea duratei pentru care sunt respectate drepturile anterior câștigate care intră în prevederile art. 235 legea minelor, trebuie să ne ocupăm și de respectarea prelungirilor de concesiuni de drepturi de exploatare.

În principiu și fără să ne referim deocamdată la dispozițiile speciale în această privință ale legii minelor, trebuie să admitem că prelungirile concesiunilor de exploatare, dobândite anterior promulgării Constituției, sunt respectate împreună cu concesiunile principale, dacă ele pot fi considerate ca drepturi câștigate, nu ca simple expectative. Pentru a putea considera aceste prelungiri de concesiuni după cum ele ar constitui drepturi câștigate sau numai expectative, trebuie să le distingem mai întâi, după cum ele constau din reînnoirea concesiunii pe un termen ferm printr'o nouă convenție de concesiune, sau numai din prelungirea propriu zisă a concesiunii prin exercitarea de către concesionar a unei facultăți de prelungire, pe care ar avea-o dobândită fie prin chiar convenția principală ce se prelungeste, fie printr'o altă convenție, fie prin lege.

Reînnoirea concesiunii pe un nou termen ferm printr'o nouă convenție, este evident că trebuie considerată ca o concesiune deosebită de concesiunea reînnoită, care din punctul de vedere al respectării ei are o condiție independentă de aceea a acesteia așa

incât dacă ea a fost convenită anterior promulgării Constituției, trebuie considerată ca drept câștigat și trebuie sau nu respectată, după cum va putea sau nu să fie validată în condițiile prevăzute de lege, indiferent de soarta pe care o va avea prima concesiune.

Prelungirile concesiunilor pe cari concesionarii le-au dobândit sau le pot dobândi prin exercitarea facultății ce li s'ar fi acordat anterior promulgării Constituției, trebuie distinse la rândul lor, după cum ele au fost definitiv dobândite anterior promulgării Constituției, prin exercitarea unei asemenea facultăți anterior acestei promulgări, sau au fost sau vor fi definitiv dobândite prin exercitarea valabilă a aceleiaș facultăți, posterior aceleiaș promulgări.

Cele dintâi dintre aceste prelungiri de concesiuni fiind definitiv dobândite anterior promulgării Constituției, au, din punctul de vedere al respectării lor, aceiaș condiție cași concesiunile principale care sunt prelungite și sunt respectate ca atare, în aceleași condiții și pentru aceiaș durată ca și aceste concesiuni principale. Cele din urmă, de oarece facultatea de prelungire n'a fost exercitată anterior promulgării Constituției, nu pot din această cauză să fie considerate ca definitiv dobândite anterior acestei promulgări, până la exercitarea acestei facultăți rămânând simple expectative; însă, deoarece transformarea acestei expectative într'un drept pur și simplu, este numai suspendată până la exercitarea de către concesionar a facultății sale, dobândită anterior Constituției și deoarece din momentul în care această condiție este sau va fi îndeplinită prin exercitarea valabilă a acelei facultăți, ea având efect retroactiv până la data la care acea facultate a fost dobândită, prelungirea dobândită prin exercitarea valabilă a acelei facultăți chiar posterior promulgării Constituției, trebuie considerată ca fiind un drept definitiv dobândit anterior acestei promulgări și deci respectată în aceleași condiții și pentru aceiaș durată cași concesiunea principală prelungită. Cu alte cuvinte, toate concesiunile anterioare promulgării Constituției, care întrunesc condițiile de a fi recunoscute și validate și care pot fi prelungite pe baza unor facultăți acordate concesionarilor, anterior promulgării Constituției, fie prin convenție, fie prin lege, de a prelungi aceste concesiuni, în cazurile în care concesionarii, la data la care cer recunoașterea și validarea concesiunilor lor, și-au exercitat deja, valabil, această facultate, trebuie recunoscute și validate nu numai pentru durata termenului ferm, dar și pentru durata termenului de prelungire, bine înțeles fără ca amândouă aceste termene împreună să poată întrece maximumul duratei pentru care legea respectă concesiunea; iar în cazurile în care concesionarii la aceiaș dată nu și-au exercitat deja această facultate, ei fiind însă

încă în termen de a o exercită valabil, trebuie recunoscute și validate pe aceeași durată cași în primele cazuri, însă sub condiția care rămâne subînțeleasă, a exercitării valabile a acestor facultăți.

În ce privește respectarea prelungirilor concesiunilor de exploatare de bitumine, legea minelor dispune în special în art. 251 al. 2 și 3 al său. Potrivit acestui text, prelungirile de concesiuni din această categorie, vor fi recunoscute și validate, deci respectate, dacă îndeplinind, bine înțeles, toate condițiile prevăzute de art. 235, ca și concesiunile principale, vor fi fost în curs de executare la data promulgării Constituției, sau vor fi fost definitiv dobândite anterior acestei date prin exercitarea facultății de prelungire, sau vor fi fost chiar numai cerute anterior acestei date, fără să fi fost și obținute. Potrivit dispozițiilor art. 251 al. 2, prelungirile concesiunilor de exploatare de bitumine, care sunt sau pot fi dobândite definitiv prin exercitarea de către concesionar a facultății de prelungire dobândită anterior promulgării Constituției de și acest text nu precizează că ele vor fi respectate nu numai în cazul în care facultatea de prelungire a fost exercitată anterior promulgării Constituției, dar și în cazul în care această facultate a fost sau va fi exercitată posterior acestei date, pe baza regulilor expuse mai sus, trebuie să decidem că sunt respectate în condițiile arătate de aceste reguli.

Prin excepție la regulile stabilite mai sus și potrivit art. 251 al. 3, prelungirile concesiunilor de exploatare de bitumine sunt respectate chiar în cazul în care ele sunt numai cerute, nu și obținute anterior promulgării Constituției.

Pentru a preciza regulile respectării acestor prelungiri de concesiuni de exploatare de bitumine, trebuie să explicăm, că prelungirile de concesiuni cerute anterior promulgării Constituției dar încă neobținute la data acestei promulgări, care sunt respectate potrivit excepției stabilite de art. 251 al. 3, nu trebuie confundate cu prelungirile de concesiuni dobândite prin exercitarea posteroară promulgării Constituției a unei facultăți de prelungire dobândită anterior acestei promulgări. Am arătat că aceste din urmă prelungiri, deși ar fi dobândite definitiv posterior promulgării Constituției, trebuie totuși considerate ca fiind definitiv dobândite anterior acestei promulgări, sub condiția numai a exercitării valabile a facultății de prelungire. Prelungirile din această categorie din punctul de vedere al respectării lor, am arătat că au aceeași condiție cași prelungirile definitiv dobândite anterior promulgării Constituției, dar care la data acestei promulgări nu erau în curs de executare și că sunt respectate în aceleași condiții cași însăși concesiunile principale. Despre prelungirile din această categorie nici nu se poate spune că au fost numai cerute și încă neobținute anterior promulgării Constituției, fiindcă facultatea de pre-

lungire deși nu este exercitată anterior acestei promulgări, ea este definitiv dobândită pentru concesionar și perfectarea prelungirii este condiționată numai de consimțământul acestuia, nu și de consimțământul concedentului, care a consimțit definitiv la prelungire prin chiar acordarea facultății de prelungire. Dinpotrivă, prelungirile cerute anterior promulgării Constituției, dar neobținute anterior acestei promulgări, până la data obținerii lor sunt inexistente, existența lor fiind condiționată de chiar încheierea convenției de prelungire, care va fi în orice caz posteroară promulgării Constituției. Aceste prelungiri cerute dar neobținute anterior promulgării Constituției, nu sunt respectate decât pe baza excepției stabilite de art. 251 al. 3, în lipsa căreia ele n'ar putea fi considerate ca drepturi câștigate, deci nici respectate.

Prelungirile de concesiuni de exploatare de bitumine, dobândite sau ce se vor dobândi prin exercitarea posteroară promulgării Constituției, a unei facultăți de prelungire dobândită anterior acestei promulgări, sunt respectate și vor fi recunoscute și validate, așa dar, potrivit aceluiași reguli, cași prelungirile dobândite în același mod privitoare la alte substanțe miniere, adică sub condiția exercitării valabile de către concesionar a acestei facultăți, chiar înaintea exercitării acestei facultăți, iar prelungirile de același fel de concesiuni, dobândite sau ce se vor dobândi prin acceptarea posteroară promulgării Constituției a unei oferte de prelungire făcută anterior Constituției sunt respectate și pot fi recunoscute și validate, chiar înaintea acceptării, însă sub condiția acceptării valabile a ofertei deci sub condiția însăși a încheierii convenției de prelungire.

Această distincție între aceste categorii de prelungiri de concesiuni, fără efecte practice în ce privește respectarea însăși a acestor prelungiri, vom vedea că are deosebită importanță în determinarea obligațiilor impuse concesionarilor respectiv sub regimul noiei legi.

Textul art. 251 al. 2 și 3, dispunând în special respectarea prelungirilor de concesiuni de exploatare de bitumine atât a celor definitiv dobândite anterior promulgării Constituției, cât și a celor dobândite posterior acestei promulgări, prin exercitarea unei facultăți sau prin acceptarea unei oferte anterioare promulgării Constituției, și în lipsa altor dispoziții privitoare la respectarea prelungirilor de concesiuni de exploatare a celorlalte substanțe miniere decât bituminele, s'ar putea crede că legea a înțeles să respecte numai prelungirile de concesiuni de exploatare de bitumine, nu și prelungirile de concesiuni de exploatare a celorlalte substanțe miniere. Respectarea tuturor acestor prelungiri privitoare la toate substanțele miniere care intră în prevederile legii minelor, rezultă însă nu din dispozițiile speciale ale textului citat, ci din

chiar dispozițiile principale ale legii, privitoare la respectarea în general a drepturilor câștigate, după cum am arătat înainte de a ne ocupa de dispozițiile speciale ale art. 251 al. 2 și 3. Art. 251 al. 2 nu face decât să repete aceleași reguli în privința respectării prelungirilor de concesiuni de exploatare de bitumine, adăugând în al. 3 al său excepția, potrivit căreia aceste prelungiri sunt respectate chiar dacă sunt numai cerute anterior Constituției. Rostul dispozițiilor art. 251 în privința respectării prelungirilor de concesiuni de exploatare de bitumine, este numai de a stabili această excepție, repetirea ce face asupra regulii generale de respectare a prelungirilor de concesiuni în general, având numai scopul de a evidenția excepția stabilită față de această regulă.

Durata pentru care sunt respectate prelungirile de concesiuni de bitumine, potrivit art. 251, este aceeași pe care aliniatul 1 al acestui text o prevede și pentru respectarea concesiunilor principale. Deși art. 251 dispune în al. 2 și 3 respectarea concesiunilor „și pentru perioada lor de prelungire“ fără a arăta maximumul duratei pentru care aceste prelungiri sunt respectate, deoarece scopul acestor două aliniate este nu de a determina durata pentru care sunt respectate prelungirile de concesiuni, ci numai de a decide respectarea lor, durata pentru care aceste prelungiri sunt respectate nu poate fi alta decât cea a contractului și de maximum cincizeci ani dela promulgarea Constituției, pe care aliniatul 1 al aceluiaș articol, o prevede pentru toate concesiunile de exploatare de bitumine și deci și pentru prelungirile acestor concesiuni.

5. *Obligațiile impuse titularilor drepturilor câștigate care sunt respectate*

Titularii unora dintre drepturile câștigate, respectate sub regimul noii legi a minelor, sunt supuși la executarea unor anume obligații, de care noua lege condiționează respectarea acestor drepturi sau pe care ea le impune în exercitarea lor, în afară de obligațiile contractuale și de cele rezultând în sarcina acestor titulari, din legile anterioare.

Asemenea obligații nu sunt impuse însă decât titularilor drepturilor câștigate care intră în prevederile art. 235, deci numai titularilor drepturilor care cuprind facultatea de a explora sau exploata substanțele miniere supuse regimului noii legi și care vor fi respectate în condițiile acesteia.

Ne ocupăm aci de principalele obligații de acest fel.

A. *Obligația de a executa lucrări de exploatare în anume termen*

Concesionarii de drepturi de exploatare în anume cazuri sunt obligați să execute în anume termene pe terenurile asupra cărora vor să li se recunoască aceste drepturi ale lor, anume lucrări de exploatare.

De executarea acestei obligații de executare de

lucrări de exploatare în cazurile în care această obligație este impusă concesionarilor, este condiționată nu numai păstrarea drepturilor acestora dar însăși existența acestor drepturi, fiindcă, după cum am arătat în capitolul precedent, pentru a obține recunoașterea și validarea drepturilor lor, concesionarii de drepturi de exploatare trebuie să fi executat sau să execute mai întâi această obligație.

Cazurile în care concesionarii de drepturi de exploatare sunt ținuți la executarea acestei obligații, termenele în care această obligație trebuie executată în diferitele cazuri, cași efectele pe care executarea sau neexecutarea ei le poate avea, le-am examinat în capitolul precedent.

B. *Obligația de a plăti Statului o redevență de 4 la sută din producția brută a exploatării*

Această redevență este impusă de lege concesionarilor de drepturi de exploatare de bitumine, cași oricărui deținător sub orice titlu, afară de proprietari de drepturi de redevență asupra producției unei exploatări de acest fel, în cazurile în care drepturile acestora sunt respectate în mod excepțional, deși nu îndeplinesc unele dintre condițiile cerute de lege pentru respectarea în general a drepturilor câștigate.

Obligația de a plăti Statului această redevență, este impusă concesionarilor de drepturi de exploatare de bitumine și tuturor deținătorilor de drepturi de redevență asupra producției exploatărilor acestor concesionari în cazurile în care acești concesionari și acești deținători de drepturi de redevență își întemeiază drepturile lor pe vreunul din următoarele feluri de contracte de concesiuni:

a) Prelungiri de concesiuni neobținute anterior promulgării Constituției, dar cerute anterior acestei promulgări, care sunt respectate pe baza excepției stabilită de art. 251 al. 3.

Dispozițiile art. 251 al. 3, prin care se stabilește această obligație de a plăti Statului redevența de 4 la sută, privește numai prelungirile de concesiuni arătate în acest text, adică cerute dar neobținute anterior promulgării Constituției, nu și prelungirile de concesiuni dobândite posterior promulgării Constituției prin exercitarea unei facultăți de prelungire dobândită anterior acestei promulgări, care, după cum am arătat, când ne-am ocupat despre respectarea acestei categorii de prelungiri, nu pot fi confundate cu cele dintâi.

b) Concesiuni de exploatare de bitumine care deși nu satisfac condiția de a corespunde unei valorificări a subsolului la care sunt privitoare (potrivit art. 251 al. 1 și 2 și art. 252), sunt totuși respectate în condițiile art. 253, adică cu obligația pentru concesionar, de a executa lucrări de valorificare a subsolului, care pot da dreptul la recunoaștere și validare în termenul contractual și de maximum 10 ani dela promulgarea Constituției (art. 254 al. 3).

c) Concesiuni de drepturi de exploatare de bitumine, contractate posterior promulgării Constituției pe baza libertății acordată proprietarilor, de a dispune de drepturile de exploatare ce le sunt respectate de lege, pentru toată durata termenului pentru care aceste drepturi le sunt respectate.

Obligația concesionarilor și deținătorilor de drepturi de redevență, care își întemeiază drepturile lor pe concesiuni de acest fel, de a plăti Statului redevența de 4 la sută, nu este expres stipulată de lege; ea rezultă însă a fortiori din dispozițiile art. 251 al. 3, deoarece dacă această redevență este impusă în contractele de prelungire de concesiuni încheiate posterior promulgării Constituției pe baza unei oferte anterioară acestei promulgări, ea trebuie cu atât mai mult să fie impusă în contractele de concesiuni care sunt contractate posterior promulgării Constituției pe baza unui consimțământ care n'a luat naștere pentru ambele părți contractante, decât posterior acestei promulgări.

Această redevență de 4 la sută va fi suportată în toate cazurile în care ea este impusă de lege, de concesionarul exploatator, împreună cu toți deținătorii de drepturi de redevență asupra producției exploatarei, în proporția drepturilor lor. Cota parte din această redevență, care, în cazul în care proprietarul terenului exploatat ar fi numărat printre acești redevențieri, ar cădea în sarcina acestuia, rămâne în sarcina concesionarului (art. 251 al. 4 și 5). Prin analogie, trebuie decis că și cota-parte, din aceeași redevență, care ar cădea în sarcina posesorilor sau uzufructuarilor cu drepturi asupra subsolului, ai terenului exploatat, rămâne de asemenea în sarcina concesionarului.

Dar proprietarii cari vor exploata personal substanțe bituminoase din subsolul proprietății lor, în baza dreptului de exploatare, ce le este respectat, sunt obligați la plata acestei redevențe către Stat? Soluția negativă se impune, mai întâi fiindcă legea nu impune această obligație proprietarilor, și al doilea fiindcă din dispozițiile legii, prin care această obligație este impusă concesionarilor și celorlalți redevențieri decât proprietarii, nu numai că nu rezultă o analogie pentru proprietari, dar rezultă tocmai intenția legii de a-i sustrage acestei obligații, obligând pe concesionari să suporte cota-parte ce ar cădea în sarcina lor (art. 251 al. 4). Prin analogie trebuie să decidem, că posesorii și uzufructuarii cari ar exploata în baza propriului lor drept de exploatare, ce le este respectat de lege, nu sunt nici ei supuși acestei obligații.

C. Obligația de a satisface dispozițiile art. 19 legea consolidărei 1904

Drepturile de exploatare de petrol și ozocherită dobândite prin concesiuni de exploatare, care cad sub aplicarea dispozițiilor art. 19 leg. cons. 1904 menținut prin art. 79 leg. cons. 1913, am arătat în

capitolul precedent, că nu sunt respectate decât dacă concesionarii au satisfăcut aceste dispoziții, sau dacă declară în instanța de validare, că își vor executa obligațiile prevăzute de acel text (art. 253 al. 4). Neexecutarea obligațiilor prevăzute de art. 19 leg. cons. înainte de a se cere recunoașterea și validarea drepturilor cărora le corespund aceste obligații, sau declarația titularilor acestor drepturi în instanța de validare, că nu înțeleg să execute acele obligații, are ca consecință desființarea acestor drepturi.

Obligațiile legale rezultând în sarcina concesionarilor din dispozițiile art. 19 cons. prin efectul declarațiilor acestora, că le vor executa, devin și contractuale. În lipsa unor asemenea declarații ale concesionarilor, executarea acestor obligații înaintea recunoașterii și validării drepturilor acestora, este facultativă, în sensul că executarea ei poate fi refuzată, în urma acestui refuz concedenții fiind îndreptățiți, bine înțeles, să ceară rezilierea concesiunii. Prin efectul acestei declarații însă, executarea acestei obligații devine pentru concesionari obligatorie, în caz de neexecutare, concedenții putând să ceară sau rezilierea concesiunii, sau executarea acestei obligații.

Aceste dispoziții ale legii minelor, privitoare la executarea de către concesionari a obligațiilor ce le sunt impuse prin art. 19 leg. cons., sunt privitoare numai la concesionarii drepturilor de exploatare de petrol și ozocherită care, pentru a fi respectate, trebuie recunoscute și validate, deci numai la concesionarii de asemenea drepturi, care n'au fost consolidate și a căror consolidare n'a fost cerută anterior promulgării legii minelor. Concesionarii drepturilor de exploatare de petrol și ozocherită consolidate anterior promulgării legii minelor, sau a căror consolidare s'a cerut anterior promulgării acestei legi, fiind scutiți de a cere recunoașterea și validarea drepturilor lor, nu sunt ținuți, pe baza legii minelor, nici la executarea obligațiilor ce le sunt impuse prin art. 19 leg. cons. nici să se oblige de a executa aceste obligații. Obligațiile rezultând în sarcina acestor concesionari de drepturi consolidate anterior promulgării legii minelor, din art. 19 leg. cons., își păstrează caracterul pe care acest text li-l dă, așa încât concesionarii acestor drepturi au chiar sub regimul actualei legi a minelor, facultatea de a executa sau nu aceste obligații, neexecutarea lor îndreptățind însă pe concedenți, să ceară rezilierea concesiunilor.

D. Obligații privitoare la instalațiile miniere

Potrivit art. 250 leg. min., toate terenurile devenite libere prin expirarea termenului pentru care au fost validate asupra lor drepturile câștigate, intră în patrimoniul minier al Statului, împreună cu instalațiile aflate pe ele, libere de orice sarcină și orice obligație, fără despăgubire, în condițiile și după

normele prevăzute de lege, Statul fiind însă obligat ca în cazul în care proprietarul suprafeții ar avea vreun drept asupra instalațiilor, să respecte acest drept al proprietarului, sau să-l despăgubească fie prin bună înțelegere, fie după procedura prevăzută de art. 66 și urm.

De soarta diferitelor sarcini ce ar există asupra subsolului minier, în momentul trecerii lui în patrimoniul Statului, ne vom ocupa în altă parte a acestui capitol; ne ocupăm aci numai de soarta instalațiilor afectate exploatării acestui subsol.

Instalațiile afectate unei exploatări miniere pot fi sau ale proprietarului sau ale oricărui alt exploatare, care a exploatat pe baza unei convenții și care în cele mai frecvente cazuri este un concesionar al dreptului de exploatare. Soarta acestor instalații este reglementată, în cazuri în care exploatarele nu este chiar proprietarul, de convenția dintre proprietar și exploatare și de legea în vigoare la data încheierii acestei convenții.

În cazurile în care, potrivit convenției, aceste instalații, la expirarea ei, rămân proprietarului, este evident că potrivit art. 250 leg. min., Statul când va intra potrivit aceluiaș text, în folosința subsolului pentru a cărui exploatare sunt afectate aceste instalații, dacă va voi să și le însușească, va trebui să le plătească proprietarului.

Dar în cazul în care exploatarele, potrivit convenției, are dreptul ca la expirarea ei să-și ridice aceste instalații, fiind obligat să lase pe teren numai pe acelea pe cari ar fi obligat să le lase, potrivit legii în vigoare la data încheierii convenției, în vederea asigurării posibilității de continuare a exploatării, este el totuși obligat potrivit art. 250 leg. min., să lase toate aceste instalații pe teren, fără ca măcar să fie despăgubit de valoarea lor? De oarece legea nu dispune expres exproprierea exploatarele de aceste instalații ale sale, deoarece nu dispune nici ca exploatarele să i se plătească aceste instalații, dispunând tocmai dimpotrivă că aceste instalații trec în patrimoniul Statului, fără despăgubire, deoarece ea nici nu ar putea să dispună o asemenea expropriere, fiind contrară prevederilor art. 17 Const., este bine înțeles, că art. 250 leg. min. dispune privitor numai la instalațiile ce vor rămâne pe teren, conform convenției și legilor anterioare, adică privitor numai la cele pe care concesionarul este obligat să le lase pe teren, fie pe baza acestei convenții, fie pe baza acestor legi.

De altfel, chiar textul art. 250 dispunând trecerea în patrimoniul Statului a terenurilor devenite libere, împreună cu instalațiile aflate pe ele, fără despăgubire, precizează că această trecere va avea loc în condițiile și după normele fixate în legea de față. Or, potrivit condițiilor și normelor prevăzute de legea minelor pentru trecerea în proprietatea Statului a subsolului minier, acest subsol trece în adevăr în proprietatea Statului fără nici o despăgu-

bire, cu respectarea însă a tuturor drepturilor câștigate pe care ea nu le desființează în mod expres, deci și cu respectarea drepturilor exploatarelelor asupra instalațiilor afectate exploatării lor, care, de altfel, nici nu poartă asupra subsolului.

Dacă legea dispune în special despăgubirea proprietarului de valoarea instalațiilor ce este obligat să lase pe teren, ea face aceasta tocmai fiindcă are în vedere că acest proprietar dobândește proprietatea tuturor instalațiilor pe care concesionarul este obligat, pe baza convenției și pe baza legilor anterioare, să le lase pe teren în vederea continuării exploatării și că el, în cazul în care Statul va voi să-și însușească aceste instalații în tot sau în parte, trebuie să fie despăgubit; iar dacă legea nu se ocupă de loc de drepturile exploatarelelor asupra unor asemenea instalații, aceasta tocmai fiindcă ea presupune că acest exploatare are libertatea la sfârșitul convenției de a dispune de instalațiile sale, cu respectarea însă a tuturor obligațiilor ce-i sunt impuse privitor la ele prin convenție și prin legile anterioare.

Nu numai pe baza unei astfel de interpretări a art. 250 leg. min. putem explica rațiunea pentru care acest text dispune, că în cazul în care proprietarul va avea vreun drept asupra acestor instalații, Statul să nu și le poată însuși decât despăgubindu-l, fără să țină seamă de drepturile ce eventual ar avea asupra acestor instalații exploatarele. Dinpotrivă, admitând că art. 250 leg. min. nu poate fi interpretat decât în sensul că exploatarele ar fi obligați să lase pe teren, la trecerea acestuia în patrimoniul Statului, toate instalațiile afectate de ei exploatării, adică nu numai pe cele pe care potrivit convenției și legilor anterioare sunt obligați să le lase, dar și pe cele pe care, potrivit acestei convenții, și acestor legi, ei au dreptul să le ridice, n'am putea explica distincția pe care legea o face între proprietarii terenului și exploatarele acestui teren care nu sunt proprietarii lui, recunoscând dreptul la despăgubire numai celor dintâi.

Față cu explicațiile de mai sus trebuie să decidem că potrivit art. 250 leg. min., la trecerea în folosința Statului a terenurilor devenite libere prin expirarea drepturilor câștigate, respectate asupra lor, proprietarul este obligat să cedeze Statului orice drepturi ale sale asupra instalațiilor aflate pe teren în schimbul unei despăgubiri fixată după normele prevăzute de acest text și că orice alt exploatare, cu orice titlu, care nu este și proprietar al terenului, nu este obligat să lase pe teren decât instalațiile pe care convenția sa de exploatare și legile anterioare îl obligă să le lase în modul și în condițiile prevăzute de această convenție și de aceste legi.

Adăogăm, în sfârșit, că deși art. 250 dispune în privința instalațiilor aflate pe terenul devenit liber care trece în folosința Statului, fără să specifice că este vorba numai de instalațiile afectate exploatării

miniere a terenului, nu de orice fel de instalații, deoarece Statul nu-și poate însuși nici un fel de drepturi asupra suprafeții solului și asupra accesoriilor ei în afară de cazurile și numai după normele expres prevăzute de lege, este bine înțeles că în acest text nu se dispune decât în privința instalațiilor de orice natură, afectate exploataării miniere, nu și în privința oricăror alte instalații a căror existență și folosință n'ar fi în legătură cu această exploatare.

6. *Libertatea titularilor drepturilor câștigate, care sunt respectate, de a dispune de aceste drepturi*

Din punctul de vedere al libertății de a dispune de drepturile câștigate, respectate de legea minelor, titularii acestor drepturi trebuie considerați după cum drepturile lor cad, sau nu, sub aplicarea dispozițiilor speciale ale acestei legi.

În lipsa vreunei prohibiri sau restrângerii expresive, a libertății de a dispune de drepturile câștigate, care, nefiind supuse regimului special al legii minelor, sunt respectate, după cum am arătat în primul capitol, potrivit dreptului comun, trebuie să decidem că titularii acestor drepturi sunt liberi de a dispune liber de ele, potrivit regulilor aceluiaș drept comun.

În ce privește drepturile câștigate supuse regimului special al legii minelor, adică cele care intră în prevederile art. 235 al acestei legi și care nu sunt respectate decât în condițiile și după normele speciale prevăzute de ea, art. 256 al. 4 al ei dispune expres că „rămân sub regimul liberei tranzacții până la expirarea termenului prevăzut pentru clasa respectivă de zăcământ“, cu alte cuvinte — deoarece termenul prevăzut pentru clasa respectivă de zăcământ, potrivit dispozițiilor speciale pe baza cărora ele sunt respectate, este chiar termenul pentru care ele sunt respectate, — că rămân sub regimul liberei tranzacții până la expirarea termenului pentru care ele sunt respectate.

Aceste dispoziții ale art. 256 al. 4 sunt inutile, fiindcă libertatea de a dispune de drepturile câștigate care sunt respectate, în lipsa unei prohibiri speciale, eră subînțeleasă; existența acestor dispoziții este însă oportună, fiindcă, față cu lipsa totală de claritate a întregului complex de dispoziții ale legii minelor privitoare la drepturile câștigate, ea și în lipsa oricăror elemente care ar putea determina intențiile precise ale legiuitorului, în privința respectării acestor drepturi, înlătură orice discuție posibilă în privința libertății titularilor de a dispune de ele.

Libertatea de a cedă aceste drepturi nefiind mărginită de nici o dispoziție specială, ele pot fi cedate atât după ce vor fi fost mai întâi recunoscute și validate, cât și înaintea acestei recunoașteri și validări.

În cazul în care aceste drepturi sunt cedate, după ce mai întâi vor fi fost recunoscute și validate pentru titularul în mâinele căruia ele se aflau la data promulgării Constituției, este evident că cesiona-

rul le dobândește perfect valabile, substituindu-se în toate drepturile și obligațiile pe cari atât art. 19 din Constituție, cât și legea minelor le acordau și le impuneau aceluia titular.

În cazul în care aceste drepturi sunt cedate înainte de a fi recunoscute și validate, cesionarii lor vor putea cere recunoașterea și validarea lor în numele lor personal, în virtutea propriului lor drept.

Însă, deoarece condițiile pe cari legea minelor le cere acestor drepturi câștigate, pentru a putea fi recunoscute și validate, trebuie să fi fost satisfăcute de aceste drepturi, unele în momentul promulgării legii minelor, iar altele chiar în momentul promulgării Constituției, indiferent dacă aceste drepturi îndeplinesc sau nu aceste condiții în mâinele cesionarului, ele vor trebui să le fi îndeplinit în mâinele titularului lor dela aceste date.

În ce privește condițiile impuse de legea minelor titularilor drepturilor câștigate întuiți personae, în acest caz în care validarea și recunoașterea acestor drepturi este cerută de un cesionar al lor posterior promulgării legii minelor, ele vor trebui să fie îndeplinite atât de titularul drepturilor din momentul promulgării acestei legi și de cesionarul care cere recunoașterea și validarea, cât și de toți cedenții și cesionarii prin mâinele cărora aceste drepturi s'ar fi transmis în mâinele acestuia din urmă.

Condițiile în care aceste drepturi vor fi recunoscute și validate în mâinele unor cesionari posteriori promulgării Constituției, vor fi de asemenea condițiile în care ele ar fi fost validate în mâinele titularilor din momentul promulgării Constituției, cei din urmă neputând dobândi mai multe drepturi decât le puteau transmite autorii lor, în ale căror drepturi și obligațiuni s'au substituit în întregime.

7. *Stingerea drepturilor câștigate și consecințele stingerii acestor drepturi*

După expirarea termenelor, pentru care drepturile câștigate asupra subsolului minier, sunt respectate, aceste drepturi se sting definitiv și acest subsol rămâne în folosința Statului, liber de orice sarcini.

Privitor la stingerea drepturilor câștigate, care sunt respectate, și la consecințele stingerii acestor drepturi, art. 250 dispune, că toate terenurile devenite libere prin expirarea termenului pentru care au fost validate drepturile, împreună cu instalațiile aflate pe el, intră în patrimoniul minier al Statului, libere de orice sarcini și orice obligație, fără despăgubire, în condițiile și după normele fixate de lege.

Deoarece de soarta instalațiilor aflate pe terenurile miniere la data expirării drepturilor câștigate asupra acestor terenuri, care sunt respectate, ne-am ocupat deja, rămâne să ne ocupăm aci numai de soarta diferitelor sarcini ce ar greva aceleași terenuri la aceeași dată.

Dispozițiile art. 250 sunt confuze și în discordanță atât cu celelalte dispoziții ale legii minelor, privitoare la condițiile în care subsolul minier trece

în proprietatea Statului, cât și cu dispozițiile de acelaș fel ale art. 19 Const.

Deși textul articolului citat dispune trecerea în patrimoniul Statului, după expirarea drepturilor câștigate, a terenurilor devenite libere prin expirarea acestor drepturi, în realitate, el se referă numai la subsolul minier al acestor drepturi, care, după cum am arătat în primul capitol, trece, singur, în patrimoniul Statului. Suprafața terenurilor miniere, după cum am arătat de asemenea în primul capitol, rămâne proprietarului, fără ca Statul să dobândească vreun drept asupra ei, de oarece Statul, prin efectul atât al art. 19 Const., cât și al legii minelor, nu dobândește nici un drept asupra ei. Folosința acestei suprafețe, Statul nu o poate dobândi, decât în cazurile în care va exploata chiar el subsolul minier și numai în aceleași condiții și după aceleași norme, prevăzute de lege, în folosul oricărui exploatator.

Trecerea acestui subsol în patrimoniul Statului a avut loc independent de orice efect al dispozițiilor legii minelor, prin efectul art. 19 Const. care declară, că Statul este proprietarul lui, așa încât, ceea ce urmează să treacă în patrimoniul Statului, după expirarea drepturilor câștigate, care sunt respectate, este numai folosința acestui subsol.

Statul, dobândind proprietatea subsolului minier pe baza art. 19 Const., fără să fie obligat a plăti proprietarilor expropriați sau deținătorilor de orice fel de drepturi asupra acestui subsol, vreo despăgubire, dobândește, în lipsă de dispoziții contrare, și folosința lui, de asemenea fără despăgubire.

Pentru a decide în privința soartei oricăror drepturi și sarcini, care ar greva subsolul minier la trecerea folosinței acestui subsol în patrimoniul Statului, trebuie ca în interpretarea art. 250, să ținem seamă de toate regulile stabilite privitor la respectarea acestor drepturi și sarcini.

Drepturile câștigate, de a căror expirare este condiționată trecerea în folosința Statului a subsolului minier, potrivit textul art. 250, ar fi numai „drepturile validate”. Or, am arătat, că în afară de drepturile câștigate, care intră în prevederile legii minelor și care sunt respectate, sub condiția de a fi recunoscute și validate, sunt respectate fără a fi supuse acestei recunoașteri și validării, și drepturile care, intrând în prevederile acestei legi, sunt scutite expres de recunoaștere și validare, ca și toate celelalte drepturi, care poartă asupra subsolului, dar care nu intră în prevederile acestei legi. Drepturile câștigate, de a căror expirare este condiționată trecerea subsolului minier în libera folosință a Statului, sunt, așa dar, nu numai drepturile validate, dar toate drepturile câștigate care sunt respectate.

Drepturile și sarcinile ce ar fi fost constituite asupra subsolului minier de către proprietarii expropriați, în urma exproprierii, adică după promulgarea Constituției, nu pot fi valabile, decât în limitele în care acești proprietari mai pot dispune de

acest subsol, în virtutea dreptului de dispoziție ce le este respectat.

Drepturile sau sarcinile ce s'ar fi constituit asupra acestui subsol în urma promulgării Constituției, de către proprietarii expropriați, în afară de limitele în care acestora le sunt respectate propriile lor drepturi, nu pot fi opuse Statului și rămân nule față de el; iar drepturile și sarcinile ce s'ar fi constituit asupra aceluiaș subsol minier, de către aceiași proprietari expropriați de asemenea în urma promulgării Constituției, în limitele în care ei pot dispune de el, în baza drepturilor ce le sunt respectate, sunt însă valabile și ele sunt cuprinse între drepturile câștigate, de a căror expirare este condiționată trecerea acestui subsol în libera folosință a Statului.

Drepturile sau sarcinile constituite asupra subsolului minier de către proprietari, înainte de a fi expropriați, adică înaintea promulgării Constituției, fiindcă ele sunt cuprinse în categoria drepturilor anterior câștigate, care neintrând în prevederile Legii minelor, sunt respectate, după cum am arătat, pentru întreaga durată pentru care au fost constituite, chiar dacă ele au fost constituite pentru o durată mai lungă decât durata pentru care sunt respectate, posterior promulgării Constituției, drepturile acestor proprietari, rămân valabile pentru întreaga durată a lor, așa încât ele sunt cuprinse de asemenea între drepturile câștigate, de a căror expirare este condiționată trecerea subsolului minier în folosința liberă a Statului și Statul va trebui, așa dar, să le respecte până la expirarea lor. Explicăm însă, că între aceste drepturi și sarcini, constituite anterior promulgării Constituției de către proprietarii expropriați, care sunt respectate pentru întreaga durată pentru care au fost constituite, nu sunt cuprinse drepturile care oferă facultatea de a explora și exploata subsolul, acestea fiind respectate numai pentru durata pe care legea o determină în special.

Din cele de mai sus rezultă, că singurile drepturi și sarcini constituite asupra subsolului minier, care nu sunt respectate și pe care Statul nu este ținut să le respecte, sunt drepturile și sarcinile constituite asupra acestui subsol, în urma promulgării Constituției, de către proprietarii expropriați peste limitele în care sunt respectate drepturile de dispoziție ale acestor proprietari, și de asemenea, că Statul, proprietar al subsolului minier în baza art. 19 din Constituție va intra în folosința acestui subsol pe măsura expirării drepturilor câștigate, care sunt respectate, așa încât, folosința liberă a acestui subsol, el nu o va dobândi decât după expirarea tuturor termenelor pentru care am arătat că sunt respectate atât drepturile câștigate, care intră în prevederile legii minelor, cât și drepturile câștigate care nu intră în prevederile acestei legi.

Dr. VALERIU ARSENESCU

Avocat

CURTEA DE APEL IAȘI, SECȚIA I

Audiența dela 26 Ianuarie 1925

Președinția d-lui C. VÎRGOLICI, Consilier

Direcția C. F. R. prin avocat Xenopol cu S. și B. Premislianer
prin avocat M. Weiler

Decizie Comercială No. 2

Prescripție. — Transport. — Acțiune în despăgubire pentru pierderea de mărfuri. — Prescripția de 6 luni prevăzută de cod. com. — Prelungirea prin un regulament de transport al C. F. R. — Dacă este valabil? — Art. 956 c. com.; paragr. 80 Regulamentul de transport pe C. F. R. din 1 Iunie 1920.

Deși art. 956 cod. com. dispune că acțiunile contra cărăușului derivând dintr'un contract de transport se prescriu prin trecere de 6 luni dela data când ele s'au născut, însă intervenind un regulament de transport pe C. F. R., care prin par. 80 prelungește acest termen, întrucât regulamentul are caracterul unei convențiuni între părțile contractante, și prescripțiunile, care nu ating ordinea publică, cum este în speță, pot fi prelungite prin convențiunea părților; prin urmare, acțiunea în despăgubiri, cu toate că este intentată de intimatul-reclamant peste șase luni, ea este valabilă intentată.

Curtea,

Văzând, cererea de revizuire făcută de Direcția Generală a C. F. R., a deciziei a acestei Curți nr. 48 din 28 Iunie 1924, prin care se menține în totul dispozițiunile sentinței Trib. Iași, secția III nr. 71-923, dat în procesul cu frații S. și B. Premislianer pentru daune.

Văzând actele din dosar și concluziunile părților, din care rezultă următoarele:

1. Cu scrisoarea de trăsură nr. 70, se constată că la 17 Mai 1921, s'a expedit dela Focșani pe adresa frații Premisleaner cinci bale de pielărie în greutate de 432 kgr. Din depunerile martorilor Solomon Theiler și Lupu Goldenberg, audiați înaintea tribunalului, se constată că firma Premisleaner urmând să primească dela Focșani acele cinci bale de pielărie blank, nu au sosit decât 4 bale lipsind din cantitatea predată la Focșani un bal, în greutate de 100 kgr. care valora între 90 și 95 lei kgr. Pretențiunea Firmei Premisleaner pentru această lipsă, este de 8797 lei, sumă ce nu trece peste costul arătat de martori, așa că această sumă i se cuvine.

2) Că, din scrisoarea de trăsură nr. 33 și 35 din 2 Septembrie 1920 se constată că Frații S. și R. Premisleaner au expedit lui David Goldenberg din Atachi prin stația Voleineți, un cuțăr de pielărie în greutate de 115 kgr. și un bal cu talpă în greutate de 108 kgr.

Că, aceste transporturi s'au făcut cu contra ramburs după cum se constată din mențiunile de pe scrisorile de trăsură. Din cuponul de legitimație nr. 1595 ce însoțea scrisoarea de trăsură nr. 35, rezultă că destinatarul urma să plătească suma de 7130 lei, iar din cuponul de legitimație nr. 1586 atașat la scrisoarea de trăsură nr. 33, se constată că același destinatar, urma să plătească suma de 15.030 lei.

Că din depunerea martorului Lupu Goldenberg ascultat înaintea tribunalului, s'a stabilit că mărfurile predate spre expediție, nu au ajuns la destinație, pentru că au ars la stația de predare în urma unui incendiu ce a fost la magazia gării;

Că, valoarea mărfii de lei 22.160 fiind dovedite prin rambursul arătat mai sus, astfel că și această pretențiune a Firmei Premisleaner este dovedită.

3) Cu scrisoarea de trăsură nr. 1971 din 22 Septembrie 1921, se constată că s'au expedit din Galați pentru firma Frații Premisleaner, 18 bale talpă în greutate totală de 2.050 kgr.

Că, din declarația martorului Lupu Goldenberg ascultat la Tribunal rezultă că din acest transport a lipsit două bale de câte 100 kgr., care valora 14.000 lei socotit a câte 70 lei kgr.;

deci valoarea mărfii predată este dovedită în limita acestei sumi;

Prin urmare, paguba totală suferită de firma S. B. Premisleaner se ridică la suma de 44.857 lei, atât cât a fost acordată de Trib. prin sentința nr. 71 din 2 Mai 1923;

Văzând că direcțiunea C. F. R. prin reprezentanții săi, prin cererea de revizuire făcută, se opune la plata acestei sumi, pe motiv că acțiunea nu poate fi admisă pentru lipsa mărfii din transportul cu scrisoarea de trăsură nr. 70, căci după documente se constată că marfa a fost expedită la 17 Mai 1921. iar reclamațiunea s'a făcut la 20 Martie 1922, adică după zece luni, deci este prescrisă; că regulamentul de transport care prevede termenul de un an pentru prescriere nefiind promulgat, nu poate fi în vigoare decât tot regulamentul din 1899 care prevede prescripția de șase luni;

Că, pentru lipsa mărfii din transportul cu scrisoarea de trăsură din nr. 33 și 35, după documente să constată că s'a expedit la 2 Septembrie 1920, iar reclamația s'a făcut la 22 Martie 1922, deci după trecerea a un an și șase luni chiar după regulamentul de transport al C. F. R. din 1920, prescripția este împlinită;

Că, pentru lipsa mărfii din transportul cu scrisoarea de trăsură 1971 din 1921 deși acțiunea e făcută în termen, pretinde că dovada identității mărfii și a valorii ei, nu este făcută conform legii;

Văzând că potrivit dispozițiilor art. 425 cod. com. cărăușul este răspunzător de pierderea lucrurilor ce i-au fost încredințate spre transport din momentul în care le primește până la cel al predării;

Că, din scrisorile de trăsură enunțate mai sus și din ascultarea martorilor propuși de intimat la prima instanță, se face dovadă suficientă de predarea mărfii precum și de valoarea ei;

Că această dovadă, n'a fost combătută cu nimic prin martorii propuși de apelantă astfel că suma de 44.857 lei ce pretinde firma frații Premisleaner este dovedită și direcția C. F. R. trebuie să o plătească.

În ce privește prescripția invocată de apelantă pentru lipsa constatată în transporturile dela punctele 1 și 3 din acțiune;

Văzând că după dispozițiunile art. 956 cod. com. acțiunile contra cărăușului derivând dintr'un contract de transport, să prescriu prin trecerea a 6 luni dela data când ele s'au născut;

Că în adevăr, mărfurile prevăzute în scrisoarea de trăsură nr. 70 a fost expedită în ziua de 17 Mai 1921, iar reclamațiunea s'a făcut de firma Premisleaner la 20 Martie 1922, deci după trecerea a zece luni, totuși acțiunea nu este prescrisă pentru că regulamentul de transport al C. F. R. valabil dela 1 Iunie 1920 prin par. 80 prevede că cererile de despăgubiri pentru pierderea totală sau parțială, se prescrie într'un an.

Urmează a se examina obiecțiunea dacă regulamentul de transport al C. F. R. din 1920 este valabil, nefiind promulgat și dacă în cazul când e valabil prin regulamente, se poate schimba dispozițiunile cuprinse în cod. de comerț care prevede prescripția de 6 luni în acțiune derivând din contract de cărăușie;

Văzând că regulamentul de transport al C. F. R. este un contract în care se arată toate condițiunile cerute de direcția C. F. R. pentru orice transporturi pe C. F. R. obligatorii pentru părțile care se servesc de acest mijloc de transport, după cum este obligator și pentru Direcțiune care le impune; prin urmare, acest regulament apare ca o convențiune care se încheie între părți și care are putere de lege pentru părțile contractante și perfect valabil în forma făcută;

Că dispozițiunea din art. 80 din regulament, care prevede prescripția de un an în loc de cea legală de 6 luni, nu contrazice textul cod. civ., întrucât nu este oprit cu totul de a se conveni la o prescripție mai mare decât cea fixată de lege.

În principiu, nu se poate renunța mai dinainte la o pres-

cripție; se poate renunța, însă, la o prescripție dobândită așa se exprimă art. 1838 cod. civ. și aceasta pe motiv că e în contra interesului social și că face parte din dreptul politic la care nimeni nu poate deroga.

Când e vorba de a se conveni la prescurtarea unui termen de prescripție, e permis întrucât bineînțeles nu e contra ordinii publice, căci ceea ce e determinat pe legiuitor să introducă prescripția a fost tocmai de a nu lăsa prea mult drepturile părților în suspensie. Când e vorba de a se conveni la o prelungire a termenului de prescripție, nu este interzis cu totul. În general nu se pot prelungi mai dinainte termenul de prescripție care este bazat pe un motiv de ordine publică, ca prescripția lungă de 30 ani, sau acele prevăzute de art. 1907 cod. civ., în care legiuitorul a admis prescripția în vederea unei rațiuni de ordine politică și de interes general, cum ar fi spre a preveni o aglomerație de dobânzi ruinătoare pentru debitori, așa că aceasta nu apare ca o simplă prescripție, ci ca o adevărată liberațiune de plată; dar sunt unele prescripțiuni scurte în care ordinea publică nu este atinsă de loc, cum ar fi în specie într'un contract de transport, părțile pot conveni la o prelungire a prescripției legale de șase luni în un an, la cererile de despăgubiri pentru pierderea totală sau parțială a mărfurilor transportate pe C. F. R., cum prevede par. 80 din regul. de transport al C. F. R., fără ca prin aceasta, ordinea publică să fie cât de puțin atinsă.

Că, față de cele expuse mai sus și întrucât regulamentul C. F. R. prin par. 80 prevede un termen de un an pentru prescripție, cererea de despăgubiri pentru mărfuri pierdute din scrișoarea de trăsură nr. 70 nu este prescrisă fiindcă nu este făcută peste acest termen, după cum nu este prescrisă nici cererea de despăgubiri pentru marfa pierdută din scrișoarea de trăsură nr. 33 și 35 deși s'a făcut după un an și șase luni, pentru că al. ultim al par. 80 din regul. C. F. R. prevede că prin o reclamațiune înscrisă se întrerupe prescripția până ce reclamațiunea se rezolvă;

Că, odată ce s'a stabilit că o prescripție care nu atinge ordinea publică, părțile pot conveni la o prelungire, fără îndoială că pot conveni și la o condițiune de întrerupere a prescripției alta decât cea prevăzută de cod. civ.;

Că, s'a făcut dovada că martorul Lupu Goldenberg, că de îndată ce marfa s'a pierdut firmă Premisleaner a făcut o reclamațiune direcțiunii C. F. R.

Că, după trei luni direcțiunea C. F. R. i-a propus ca despăgubiri 50 la sută din valoarea reclamată, iar reclamantii n'au acceptat decât 75 la sută, că apoi reclamantii au acceptat și 50 la sută semnând și o cerere în acest sens și că direcțiunea la această propunere le-a răspuns cu adresa nr. 59 din 2 Ianuarie 1922, că nu acceptă cererea, acțiunea fiind prescrisă;

Că, astfel rezultă că între părți au fost propuneri și contra propuneri fără nici un rezultat cu privire la quantumul despăgubirilor, iar ultimul răspuns al direcțiunii s'a dat la 2 Ianuarie 1922; că deci până la această dată s'a întrerupt prescripția; că dela această dată și până la data reclamațiunii în Justiție 20 Martie 1922, nu a trecut mai mult de șase luni, așa că nici cererea de despăgubiri pentru pierderea mărfii din acest transport nu este prescrisă;

Că, din toate acestea, suma de 44857 lei acordată de Tribunalul Iași, secția III cu sentința 71-923 firmei Premisleaner este dovedită în totul, astfel că cererea de revizuire a deciziei nr. 48-924, care a menținut în totul dispozițiunile acelei sentințe, urmează a fi respinsă ca nefondată.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată, apreciind, fixează suma de 300 lei pentru aceste motive redactate de d-l consilier N. N. Gane, Curtea respinge ca nefondată cererea direcțiunii generale a C. F. R., etc.

(ss) N. N. Gane, Vargolici, E. Peti.

Grefier (ss) Tudor

CURTEA DE APEL IAȘI, SECȚIA II

Audiența dela 7 Octombrie 1924

Președinția d-lui M. D. PATRON, Președinte

Inginer Mărculescu cu Moise Wechsler

Deciziunea No. 151

Chiriaș. Concesionar al unui alt imobil în care ar fi putut locui. Dacă mai poate beneficia de prelungirea legală? Art. 5, al. 4 legea chiriilor din 27 Martie 1924.

Chiriașul care în calitate de concesionar al unui alt imobil, iar nu de proprietar, a avut o locuință liberă în care s'ar fi putut mută și totuși n'a făcut-o, nu se mai poate bucura de prelungirea legală a contractului său.

Având în vedere apelul făcut de Inginerul M. Mărculescu contra sentinței Trib. Iași, secția II-a, cu Nr. 379 din 5 Iulie 1924, prin care se admite reclamația făcută de M. Wechsler și se ordonă evacuarea apelantului din imobilul situat în Iași, strada Școalei de Arte Nr. 3 proprietatea reclamantului cu 100 lei cheltueli de judecată, respingându-se în acelaș timp cererea de plată de chirie.

Văzând susținerile părților și actele dela dosar.

Având în vedere că e netăgăduit și rezultă din contractul de închiriere aflat la dosar că Mărculescu a luat în 1919 cu chiria dale Wechsler, imobilul său din Iași, strada Școalei de Arte Nr. 3 pe timp de doi ani și că în virtutea legilor de prelungire a contractelor de închiriere, el locuiește și astăzi ca chiriaș în acel imobil.

Că prin acțiunea sa Wechsler a cerut ca Mărculescu să fie evacuat din acel imobil, reziliându-se contractul; a) ca decăzut conform art. 5 din legea chiriilor din dreptul de a beneficia de prelungirea contractului în virtutea legii întrucât el are un imobil care îi este concesionat pe un termen îndelungat spre a-l exploata și în acel imobil are apartamente de locuit pe care le-a închiriat altor persoane, b) pentru că a schimbat destinația imobilului ce-l are închiriat dela Wechsler; c) pentru că nu a plătit chiria și d) pentru că nu a afectuat reparațiunile locale necesare imobilului.

Că Tribunalul a admis cererea pentru primul motiv și a nime că apelantul ar fi decăzut din beneficiile prelungirii deoarece având la dispoziție un apartament liber l'ar fi închiriat în loc de a se mută în el.

Asupra acestui motiv de evacuare:

Având în vedere că din desbateri și dovezile aflate la dosar rezultă că între Prima fabrică de bere din Cernăuți și Mărculescu s'a făcut asociațiune pentru desfacerea produselor fabricii în vechiul regat, luând pentru aceasta în chirie încă dinainte de anul 1922 pentru 12 ani, imobilul proprietatea bisericii Banu, situat în Iași, Str. Lăpușneanu Nr. 35.

Că acest imobil cuprinzând atât localul de berărie cât și localul vechiului cinematograf Principele Mîrcea, între cei doi asociați s'a convenit ca Mărculescu să aibă dreptul de a prevedea cu construcțiuni aparte din locul închiriat unde se găseă mai înainte Cinematograful și a profita de ele fără a avea vreun drept fabrica de bere asupra lor.

Că în virtutea acestui drept, Mărculescu, a construit imobile destinate unele a fi închiriate ca magazii în care să se exercite un comerț iar altele spre a servi de locuințe, închirindu-le la diferite persoane fie după ce le-a construit fie chiar mai înainte, luând bani ca chirie dela ei în scopul de a le construi; că din aceste imobile de locuit Mărculescu la 19 Martie 1923 a închiriat un apartament compus din trei camere de locuit și o bucătărie căpitanului Hater pe timp de trei ani cu începere dela 1 Mai 1923 și cu chirie de 25000 lei anual.

Având în vedere că aceste fapte reeșind din convenția dela 27 Mai 1923 încheiată între fabrica de bere și Mărculescu, din depunerile martorilor ascultați, din cercetările făcu-

te de instrucție, în reclamațiunile aduse contra lui Mărculescu cu diferiți chiriași și în special acel încheiat cu căpitanul Haier, intimatul susține că Mărculescu având la dispoziție un apartament în care se putea mută și a cărei exploatare îi eră concedată și închiriindu-l după 6 Mai 1920 căpitanului Haier a pierdut dreptul la prelungirea acordată de art. 5 din lege.

Că la aceste susțineri apelanțul opune că Mărculescu închiriind aceste imobile, nu a făcut decât a lucrat ca mandatar al Societății din care face parte și în care calitate nu avea dreptul a se folosi personal de imobil, că în orice caz el de-a închiriat înainte de a i se fi concesionat lui folosința acestor imobile după cum se susține; așa că nu a contravenit art. 5 din lege și în fine că el nefiind proprietar al imobilului închiriat, nu cade sub prevederile acestui text.

Având în vedere că în fapt aceste păreri ale apelanțului nu sunt exacte.

Că în adevăr, după cum rezultă și din interogatorul luat lui Mărculescu și din convenția dela 27 Mai 1923, e cert că din asociație umată între fabrica de bere și Mărculescu relativ la exploatarea proprietății bisericești Banu, i s'a cedat acestuia partea din imobil unde a fost cinematograful Principele Mircea, cu dreptul de a ridica construcții pe el și de a se folosi exclusiv de ele fără ca fabrica de bere să aibă vreun drept asupra construcțiilor, că aceasta fiind situația de drept a lui Mărculescu față de construcțiile ridicate pe acel teren, eră natural că orice închiriere a vreunui din acele apartamente să o facă în unica lui calitate de concesionar al folosinței lor și nu de mandatar al asociației cum se alegă astăzi și pentru a se stabili contrarul el ar trebui să o dovedească aceasta față de intimat care este un terțiu, ceea ce însă nu face, că din contra din contractele aflate în dosar rezultă că el, închiriind acele apartamente, lucră nu ca mandatar al societății încheiate între ei și fabrica de bere, ci în numele său personal, fie ca chiriaș principal cum își dă calitatea în contractele încheiate cu Lucia Wolfsohn și Florea Gugui, fie având libera exploatare a imobilului cu o face cu căpitanul Haier, iar din depunerea martorului Murat rezultă că Mărculescu, care în anul 1920 avea cedată, folosința imobilului, eră singurul cu care se trată personal închiriere apartamentelor și se încheiă contractele de închiriere; că deci prima alegație a apelanțului că închiriind lucră în calitate de mandatar, e dovedită neexactă în fapt.

Că de altă parte, din depunerea aceluiași martor, Murat, rezultă că cesiunea aceasta făcută de Mărculescu a avut loc în anul 1920 deci anterior încheerii contractelor de închiriere; că această dovadă nu este răsturnată prin nimic, că este exact în adevăr că și noua convenție din 27 Mai 1923, singura care s'a prezentat, se vorbește de cesiunea dreptului de folosință asupra imobilelor ridicate de Mărculescu aceasta însă nu dovedește că la acea dată i s'a creiat lui acest drept; că din contra din modul cum clauza este redactată, rezultă că dreptul lui Mărculescu se găsește de mai înainte rezervat, cu atât mai mult, cu cât din ea se rezultă că în acel moment erau dejă clădiri ridicate de Mărculescu, pe care rațiunea arată că nu putea să le facă decât numai când ar fi avut concedat dreptul folosinței lor.

Că în contra acestor prezumpțiuni și dovezi convingătoare pentru Curte, Mărculescu nu încearcă a dovedi contrarul, fapt ce iar fi foarte ușor, prezentând convențiunile anterioare ce a avut cu fabrica de bere;

Că deci și această alegație e dovedită neintemeiată.

Având în vedere că față cu toate acestea rămâne stabilit deci că situația lui Mărculescu este aceea a unui concesionar încă înainte de anul 1923 pe un timp îndelungat al folosinței unui imobil din care după 23 Aprilie 1920 și posterior epocii în care el a devenit concesionarul folosinței imobilului, a închiriat un apartament căpitanul Haier, apartament pe care Curtea -

prelând, găsește că l'ar fi putut locui el personal care în acel moment locuie în imobilul intimatului ca chiriaș în prelungire. Că în această situație Curtea are deci a examina dacă el este decăzut din beneficiul prelungirii prevăzute de legea chiriilor.

Având în vedere că e vădit că noua lege a chiriilor, admitând prelungirea contractelor a făcut-o numai în scopul de a nu lăsa fără locuință pe acei care neexistând protecția legii, prin expirarea contractului ar fi expuși, fără vina lor, a nu avea locuința e care au nevoie, că de aceea și legea prin art. 5 enumără cari sunt condițiunile sub care din aceste puncte de vedere prelungirea este admisă.

Că între aceste condițiuni, prin al. 4 legea prevede că nici chiriașul nici soția lui să fi vândut după 6 Mai 1920 un imobil în care a locuit sau ar fi putut locui și să fi dat în chirie un imobil sau apartament în care a locuit sau ar fi putut locui.

Că dat fiind scopul legii de a conserva locuința numai celor cari au nevoie de ea fără a permite că prin aceasta să se mențină specula pe care un chiriaș ar voi să o exercite asupra altui imobil ce l'ar fi avut la îndemână a-l locui și în loc de al-l locui l'a speculat, e evident că legiuitorul prin dispoziția sa a prevăzut atât cazul proprietarului care ar înțelege a specula imobilul său cât și cazul oricărei alte persoane care ar avea un drept personal de folosință asupra unui imobil de care ar căută să se folosească închiriindu-l altor persoane și în care el ar fi putut locui, că a decide contrarul și a face o deosebire între aceste persoane, ar fi să se facă o distincție pe care legea nu o face și care în acelaș timp ar duce la un rezultat contrar scopului ei ceea ce nu ar fi rațional.

Că față de toate acestea, pentru acest motiv admis de tribunal, acțiunea este întemeiată și ca atare Curtea urmează a respinge apelul, fără a se mai ocupa de celelalte motive.

Văzând și cererea făcută din parte intimatului de a i se acordă cheltueli de judecată pe care Curtea apreciindu-le le fixează de cinci sute lei,

Pentru aceste motive redactate de d. Președinte, în numele legii Curtea respinge apelul, etc.

(ss) M. Patron, D. Lupu, N. Gane.

Gref'er (ss) Al. Vasiliu

TRIBUNALUL TECUCI

Audiența dela Octombrie 1924

Președinția d-lui A. L. VIDRAȘCU, Jud. de ședință

Enache G. Panait cu Safta G. Blănaru și alții

Sentința civilă No. 182

Constatarea identității scriitorului unui testament autentic, a unui neștiutor de carte, prin înlocuirea termenilor prevăzuți de lege cu alte expresiuni ce nu au aceiași forță cu termenii legii atrage nulitatea autentificării și deci inexistența actului? Un testament nul din vicii de formă poate fi confirmat? Inacțiunea timp de 10 ani fără a se stabili că viciile de formă erau cunoscute este o confirmare și deci duce la decăderea din acțiunea în anulare a actului pentru acele vicii de formă?

Art. 16, 18 legea autent. actelor, 1167, 1168 și 1900 c. civil.

1. *Deși legea nu cere termeni sacramentali pentru identificarea persoanei care a redactat un act autentic, însă ea trebuie să rezulte neapărat din fraze echipolente sau sinonime că termenii legii au fost satisfăcuți — aceasta fiind prescrisă sub sancțiunea nulității actului autentificat.*

2. *Un testament nul pentru vicii de formă poate fi confirmat prin neacțiune timp de 10 ani, cu condițiunea ca această confirmare să rezulte în mod neîndoelnic, iar nu din simple prezumpțiuni.*

3. *Prescripțiunea din art. 1900 nu se aplică când e vorba de anularea unui act ca inexistent.*

S'a ascultat din partea reclamantului d. avocat C. Condrachi și din partea pârâtului d. avocat T. Corodeanu.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea introdusă de Enachi G. Panaite contra Saftei S. Blănaru și soțul ei Simion Blănaru pentru autorizare, Maria I. Dinu și soțul ei Iorgu Dinu pentru autorizare și Catinca V. Păucescu, înreg. la Nr. 21577-921 a acestui Tribunal și suplimentul la această acțiune înreg. la Nr. 27767-922 prin care se introduce în cauză și Simion Blănaru personal.

Având în vedere susținerile părților și actele dela dosar din care rezultă următoarele:

Un anume Miron Panaite ce moare în anul 1902 fără posteritate sau ascendenți și în urma căruia sunt astăzi în viață doi strănepoți de frați, adică reclamantul Enache G. Panaite fiul fiului lui Ion Panaite, frate legitim cu Miron Panaite și pârâțul Simion C. Blănaru fiul fiului Elenei C. Blănaru, soră legitimă a lui Miron Panaite, lasă averea sa — care formează obiectul acțiunii de față — unui oarecare nepot al său Ștefan Dascălu prin testamentul autentificat sub Nr. 1046 din 13 Decembrie 1885 la acest Tribunal și care se află în original la dosar.

Murind și Șt. Dascălu în anul 1918 fără posteritate sau ascendenți, nepoții săi de soră Safta S. Blănaru, Maria I. Dinu și Catinca T. Păucescu prin procesul verbal Nr. 3918-920 a Tribunalului local sunt trimiși în posesiunea averii sale ca singurii săi moștenitori susceptibili, intrând deci în patrimoniul lor și averea rămasă dela defunctul Miron Panaite.

Prin actul autentificat de Trib. Tecuci sub Nr. 1339-922 Simion Blănaru, soțu Saftei Blănaru una din acele moștenitoare, cumpără dela cumnatele sale Maria I. Dinu și Catinca T. Păucescu toate drepturile lor succesoriale asupra averii def. Șt. Dascălu, devenind astfel el și cu soția sa singurii deținători ai averii testate de Miron Panaite.

Având în vedere că prin acțiune și suplimentul său la acțiune, reclamantul E. Panaite cere a se declara nul testamentul def. M. Panaite către Șt. Dascălu; cere a se recunoaște dreptul său de proprietate asupra imobilelor din acțiune ca strănepot de frate a lui M. Panaite, fiind obligați pârâții a lăsa în posesiunea și proprietatea sa imobilele de mai sus, și în fine cere a fi obligați pârâții a-i plăti solidar suma de 20.000 lei, venitul acelor imobile pe tot timpul deținerii lor fără drept de ei și autorilor lor.

Că astăzi însă în ședință prin avocatul său declară că și modifică acțiunea sa față de pretențiunea dovedită a pârâțului Simion Blănaru că este erede susceptibil al lui Miron Panaite în acelaș grad cu el reclamantul, renunțând la ultimele două capete de cerere din acțiune pe care și-o restrânge cerând numai anularea testamentului și a i se recunoaște vocațiune la succesiunea acelei averi ca erede susceptibil, urmând a-și valorifica ulterior pretențiunile spre a stabili cătimea cuvenită din această succesiune.

Având în vedere că motivul invocat de reclamant pentru a cere nulitatea testamentului în cauză este că prin procesul verbal de autentificare nu se constată identitatea scriitorului redactor al testamentului astfel după cum prevede sub pedeapsă de nulitate a actului art. 16 comb. cu 18 din leg. aut. actelor.

Că din examinarea procesului verbal de autentificare a testamentului se constată într'adevăr că nu a fost îndeplinită această cerință a legii, întrucât procesul verbal nu conține nici o mențiune prin care să se constate că identitatea scriitorului actului a fost stabilită prin unul din mijloacele enumerate în art. 13 din legea aut. actelor, fie prin alt mijloc.

Având în vedere că s'a obiectat de pârâți prin avocatul lor că întrucât scriitorul acestui testament este un avocat ce a fost înscris în Barou de pe lângă Tribunalul unde s'a autentificat actul, iar în procesul verbal de autentificare menționându-se că *este redactat de d. avocat C. Lențiu care asemeni s'a prezentat înaintea noastră*, urmează că acest scriitor al actului era atât de personal cunoscut magistratului instrumentator încât orișice mențiune în plus despre aceasta eră superflua, legea ne-

impunând termeni sacramentali, fiind suficient ca din complexul procesului verbal și din expresiunile întrebunțate să se constate că identitatea a fost stabilită.

Considerând că în legislația modernă într'adevăr nu sunt ceruți termeni sacramentali la instrumentarea unor asemeni autentificări, termenii legii putând fi înlocuiți cu oricare fraze sau cuvinte echipolente sau sinonime, din care însă să rezulte în mod neîndoios că formele cerute de lege au fost satisfăcute, expresiunile întrebunțate să aibă aceeași forță cu termenii legii.

Că în speță cuvintele din procesul verbal *„este redactat de d. avocat C. Lențiu care asemeni s'a prezentat înaintea noastră”* nu pot servi de echipolent pentru a constata că s'a stabilit identitatea acestui d. avocat C. Lențiu scriitorul actului, aceste cuvinte fiind numai o satisfacere incompletă a cerinței legii, trebuind pentru a fi completă să mai fi fost intercalate după cuvintele *„avocat C. Lențiu”* încă alte cuvinte prin care să se arate că identitatea acestuia s'a stabilit și anume și mijlocul prin care s'a stabilit, de exemplu cuvintele: *„personal cunoscut de noi”*.

Că art. 16 leg. aut. actelor prevede că în cazul când partea nu știe carte, actul trebuie să fie scris de scriitor care este ținut să compare împreună cu părțile înaintea judecătorului, iar art. 18 din aceeași lege prevede în mod formal și categoric că constatarea identității scriitorului este cerută sub pedeapsă de nulitate a actului.

Considerând că chiar dacă s'ar dovedi prin alte mijloace că formalitatea cerută prin art. 16 și 18 din leg. aut. actelor a fost îndeplinită, în realitate procesul verbal de autentificare va fi tot nul pentru că această formalitate fiind substanțială actelor autentice neștiutorilor de carte, nu poate să rezulte decât numai din adevărită făcută de judecător, iar nu pe cale de deducțiuni ori simple prezumțiuni, așa după cum cată azi pârâții a demonstra.

Că scopul și rațiunea pentru care legea a cerut ca magistratul instrumentator să se încredințeze însuși de identitatea scriitorului și să prevadă această constatare în procesul verbal de autentificare este garanția luată spre a împiedica fraudă în dezvoltarea vieții economice, deci interesând ordinea publică și fiind vorba de un interes general, chiar în cazul inexistenței unei nulități textuale, ar interveni nulitatea virtuală.

Că așa fiind, testamentul lui Miron Panaite în favoarea lui Șt. Dascălu este nul, considerându-se ca și inexistent. Având în vedere susținerea subsidiară a pârâților prin care cer ca în cazul când s'ar admite punctul de vedere al reclamantului asupra nulității testamentului, să se constate că reclamantul nu mai poate prin acțiunea de față prevalându-se de viciul de formă invocat să ceară nulitatea actului, deoarece el a confirmat acel act prin neacțiune timp de mai bine de 10 ani, invocând deci în favoarea lor prescripția prevăzută de art. 1900 c. civil.

Având în vedere că din actele dela dosar se vede că într'adevăr testatorul a murit din 1902 iar acțiunea de față este introdusă la 1921, deci după mai bine de 10 ani în care timp nu se vede nici un act întrerupător al prescripției.

Considerând că actul în cauză fiind un testament autentic nul din viciul de formă, deci după cum am spus și mai sus, inexistent, ar urmă să nu poată fi confirmat prin nici un fel de act sau fapt confirmativ, căci neantul nu poate fi confirmat (quod nullum est confirmare nequit).

Că totuși legiuitorul intervine cu derogarea dela regula generală prin art. 1167 al. ultim c. civil permițând ca erezii donatorului să confirme donațiunea acestuia lovită de nulitate prin viciul de formă, deși această donațiune, după principiile generale, este inexistentă, neputând fi reparată nici de donator prin nici un act între vii după cum arată art. 1168 c. c. care este tocmai confirmarea principiilor generale.

Că deși excepția din art. 1167 vorbește numai de donațiuni, deci

este de strictă interpretare ca ori și ce excepțiune, neputând fi aplicată și altor contracte sau acte (vezi Alexandresco Tom. IV p. II pg. 139), totuși parte din doctrină și întreaga jurisprudență s'au pronunțat în sensul aplicării acestei excepțiuni și la testamente, pentru că o dispozițiune testamentară nu este la urma urmei decât tot o donațiune care-și produce efectele sale numai în urma morței testatorului.

Că cu drept cuvânt s'a admis acest fel de a vedea, căci dacă la donațiuni, prin moartea donatorului erezii sunt puși în măsură de a-și putea apăra drepturile lor și totuși ei renunță prin neacțiune sau prin confirmare, înseamnă că ei recunosc legalitatea donațiunii și complectă libertate de voință a autorului lor, la testamente fiind aceeași situație pentru erezi, urmează că ei pot recunoaște actul autorului lor prin aceeași căi și pentru aceleași considerente.

Că rămâne deci a se examina dacă într'adevăr în speță există din partea reclamantului un act sau un fapt de confirmarea testamentului.

Considerând că confirmarea poate fi expresă sau tacită, putându-se stabili și pe prezumțiunea de renunțare prin neacțiune într'un timp determinat de lege, în toate cazurile însă viciile actului să fi fost cunoscute acelu ce se presupune că a confirmat, iar faptul din care rezultă această confirmare să nu lase nici o îndoielă asupra intențiunii acelu cărui i se atribuie.

Că toate acestea, după principiile generale în materie de probe, cad în sarcina pârâților de a fi dovedite. Dovedit-au pârâții că reclamantul a confirmat testamentul lovit de nulitate, pe care chiar dacă ar exista dovada că acesta l-a executat, ceea ce nu este o confirmare, totuși dovedit-au ei că reclamantul l-a executat în cunoștința viciilor ce-l infectau?

Considerând că pârâții nu fac această dovadă ce le era lor cerută, căci nu poate fi o dovadă deplină simpla prezumțiune că dacă dela moartea testatorului (anul 1902) până în prezent succesiunea a fost mereu numai în posesiunea pârâților și a autorului lor, înseamnă deci că reclamantul sau autorul său, a executat prin neacțiunea sa testamentul, ne mai putând astăzi să se prevaleze de o nulitate ce a acoperit-o prin confirmare! Or acest fapt de inacțiune nu face să rezulte în mod neîndoios intențiunea reclamantului de a confirma testamentul atât timp cât nu s'a stabilit că el a cunoscut viciile de care era lovit acei testament cu mai bine de 10 ani înainte de a introduce acțiunea în anulare, lucru ce putea fi dovedit prin ori și ce fel de probe, fiind suficient chiar a se stabili că a avut în mâinile sale actul viciat. Căci cum s'ar putea presupune ca cineva să acopere un viciu de formă pe care nici nu-l cunoaște?

Că pe lângă acestea, acțiunea reclamantului nu poate fi supusă prescripției de 10 ani cu atât mai vârtos cu cât art. 1900 c. civil, după care acțiunea în nulitate se prescrie prin trecere de 10 ani se aplică numai în cazul când se cere anularea unui act, iar nu și în cazul când acțiunea are de obiect a se califică actul ca inexistent. (Cas. I, Bul. 887).

Că deci nestabilindu-se un act sau un fapt, în vederile art. 1167 din partea reclamantului de confirmarea testamentului atacat prin acțiune, neputându-se deci invocă nici beneficiile dispoziț. art. 1900 în favoarea pârâților, fără temei se susține de aceștia că reclamantul este decăzut din acțiunea sa nemai putându-se prevala de o nulitate acoperită de el.

Având în vedere cererea reclamantului de a-și restrânge acțiunea sa în sensul că renunță la ultimele două capete de cerere, mulțumindu-se numai a i se recunoaște dreptul de succesor în averea rămasă pe urma def. Miron Panait.

Considerând că prin interogatorul administrat azi în ședință reclamantului, se stabilește că atât pârâțul S. Blănaru, cât și reclamantul E. Panait sunt descendenți colaterali ai defunctului M. Panait în același grad succesibil.

Că dar din toate acestea rezultă în mod evident temeinicia acțiunii reclamantului astfel cum a fost modificată azi în șe-

dință, urmând a declara testamentul lui Miron Panait aut. de Trib. Tecuci la Nr. 1046 din 12 Decembrie 1885 ca inexistent și a recunoaște reclamantului E. Panait vocațiune la averea rămasă pe urma def. M. Panait, așa după cum a fost identificată în acțiune, ca erede legitim al acestuia.

Pentru aceste motive redactate de d. jude de ședință, Aurel L. Vidrașcu, Trib. admite, etc.

(ss) A. L. Vidrașcu, I. Tarcinius.

NOTA. — Art. 16 din legea autentificării actelor prevede că la actele (în speță testament) celor care nu știu carte, este necesară, p lângă prezența părților, și aceea a scriitorului actelor. (S'a decis că nu poate fi vorba ad litteram de scriitorul actului, ci de redactorul lui), iar art. 18, care prevede sancțiunile, cere, sub pedeapsă de nulitate, ca judecătorul autentificator, să constate, pe lângă prezentarea redactorului, și identitatea lui.

Prin urmare, este netăgăduit că aceste articole cuprind două operațiuni distincte: constatarea prezentării redactorului și aceea a identificării lui, ambele sub greaua sancțiune a nulității actului. Motivele care au îndemnat pe legiuitor la aceasta, sunt, cum foarte bine spune sentința de mai sus, de ordin economic și social, deci motive care interesează ordinea publică.

Pe de altă parte, tot din aceste pricini, autentificarea unui act (și mai ales când este vorba de neștiutorii de carte) este un fapt cu forme solemne, un ansamblu, din mozaicul căruia dacă lipsește un element, întreaga autentificare cade. E drept că nu avem expresii sacramentale la autentificare, dar avem forme solemne.

Aplicând acum cele spuse la speța tratată de Trib. Tecuci, vedem fără prea mare dificultate că, în autentificarea despre care este vorba, lipsește totalmente una din constatări și anume judecătorul autentificator nu constată identitatea redactorului actului. Când se zice: „este redactat de d. avocat L., care asemenea s'a prezentat înaintea noastră“, este evident că judecătorul constată numai prezentarea redactorului. Așa încât, în speță, discuția equipolenței nici nu se poate pune. Nu poate fi equipolență între o constatare și cealaltă, cu alte cuvinte nu se poate trage o equipolență pentru constatarea identității, din faptul brut al prezentării, — cele două operațiuni fiind perfect distincte, iar sferile noțiunilor lor nefiind de loc întretăiate. Tot atât de imperfectă ar fi fost constatarea, dacă se zicea „actul este redactat de d. av. L. personal cunoscut nouă“ fără să se spună nimic asupra prezentării.

Inalta Curte a avut de curând prilejul de a rezolva această speță, sub un aspect încă și mai precis. În adevăr, într'un act făcut la o judecătorie de ocol, redactorul actului a fost grefierul judecătoriei (art. 45 leg. jud. de ocoale) iar judecătorul autentificator s'a crezut dispensat de a constata în procesul verbal de autentificare, identitatea grefierului său. Inalta Curte a consfințit în acest caz nulitatea autentificării. Iată cum argumentează in-

stanța supremă: „...în cazul când actul a fost redactat de grefierul judecătoriei, judecătorul care-l autentifică nu este dispensat de a constata identitatea redactorului prin procesul-verbal de autentificare. Stăbilirea acestei identități fiind o *formă solemnă*, a cărei nerespectare atrage nulitatea actului, nu poate fi suprimată nici înlocuită prin alt mijloc de probă, cum este, în speță, certificatul depus în cursul procesului și doveditor că scriitorul actului era grefierul judecătoriei. (Cas. I dec. 137-1923. Vezi lucrarea noastră *Biblioteca legilor uzuale* vol. I, pag. 42, No. 14).

Din toate aceste puncte de vedere soluțiunea dată de Trib. Tecuci prin sentința de mai sus, în ce privește această chestiune, este în conformitate și cu legea și cu jurisprudența formată în materie.

AL. LASCAROV-MOLDOVANU

TRIBUNALUL ROMANAȚI SECȚIA II-a

Audiența dela 21 Ianuarie 1925

Președinția d. lui EUGENIU MĂRCULESCU, Președinte
Sentința civilă No. 15

Apel: — Cerere de redeschidere. — Fixare de termen. — Lipsa reclamantului. — Respingere. — Dacă o atare hotărâre este susceptibilă de apel? — Art. 91 și 94 legea jud. oc. și art. 123 pr. civ.

Hotărârile prin care judecătorul de ocol statuează, în cursul procesului fie asupra mijloacelor de apărare și procedurilor pregătitoare, fie asupra unui incident sau chestiuni premergătoare soluțiunii fondului, cum este în speță, având caracterul unor încheeri, ele nu sunt susceptibile de apel decât odată cu fondul.

Tribunalul deliberând,

Asupra apelului civil înregistrat la nr. 3617 din 26 Septembrie 1918 depus la prima instanță de Leanca Dumitru I. Neagoe administratoarea averii soțului său Dumitru I. Neagoe, contra cărții de judecată a judecătoriei ocolului rural Boșoteni nr. 32-918 prin care s'a respins ca nesusținută cererea de redeschidere înregistrată la nr. 1601-918 făcută la judecătoria ocolului Boșoteni de Dumitru I. Neagoe din Robănești.

Având în vedere susținerile apelantului reclamant Dumitru I. Neagoe prin apărătorul său și actele din dosar.

Având în vedere că din lucrările dosarului nr. 78-913 al judecătoriei ocolului rural Boșoteni se constată că apelantul Dumitru I. Neagoe din Robănești, reclamant la prima instanță, a chemat în judecată înaintea judecătoriei ocolului Boșoteni pe Elena Nicolae Dumitru și soțul său N. Dumitru pentru a revendica dela dânsa o bucată de pământ în suprafață de 1253 m. p. situată în comuna Robănești și învecinată la răsărit cu pârâta, la apus cu alt rest de pământ al reclamantului, la miază-zi și miază-noapte cu întorsura, ce-l are cumpărat cu actul de vânzare autentificat de Tribunalul Dolj, secția de notariat la nr. 2572-911 dela Ilie T. Pistruescu chemându-i și pe aceștia în garanție.

Având în vedere că procesul luând mai multe înfățișeri a fost suspendat de judecătoria ocolului rural Boșoteni prin încheierea dela 29 Septembrie 1914 și rămas în nelucrare până la 21 Iulie 1918, când prin cererea de redeschidere introdusă de reclamantul apelant înregistrată la nr. 1601 din aceea zi s'a pus din nou pe rol, fixându-se termen la 19 Septembrie 1918 în care zi s'a dat cartea de judecată nr. 32-918 prin care se respinge ca nesusținută cererea de redeschidere introdusă de

numitul reclamant astăzi apelant, în lipsa lui, ca nesusținută.

Având în vedere că astfel stând lucrările din dosar, urmează a se ști dacă prin această hotărâre, judecătoria de ocol Boșoteni a rezolvat reclamațiunea făcută și deci s'a desesizat de afacere, dând această carte de judecată cu nr. 32-918.

Având în vedere că pentru a rezolva această chestiune urmează a vedea ce a înțeles legiuitorul prin hotărâri.

Considerând că conform art. 91 legea judecătorilor de ocoale, hotărârile prin care judecătorul statuează, în cursul procesului fie asupra mijloacelor de apărare și procedurilor pregătitoare, fie asupra vre-unui incident sau chestiuni premergătoare soluțiunii fondului se numesc încheeri.

Că hotărârea prin care se rezolvă fondul afacerii se numește carte de judecată, care conform art. 123 pr. civ. trebuie să conțină printre altele obiectul cererii și apărările părților pe scurt, punctele de fapt și de drept, motivul și dispozitivul.

Având în vedere că din cartea de judecată nr. 32-918 se constată că obiectul cererii înregistrată la nr. 1601-918 introdusă de reclamantul apelant a fost să se redeschidă procesul suspendat prin încheierea dela 29 Septembrie 1914.

Că judecătoria ocolului Boșoteni fixând termen pentru judecarea acestei cereri de redeschidere în ziua de 19 Septembrie 1918 în lipsa reclamantului apelant motivează că întrucât reclamantul nu se prezintă pentru a-și susține cererea de redeschidere în baza art. 149 pr. civ. o respinge ca nesusținută.

Că din această hotărâre nerezultând că judecătoria ocolului Boșoteni s'a pronunțat asupra fondului și că deci a rezolvat afacerea, rău această hotărâre a fost denumită carte de judecată, ea nu poate fi decât o încheiere care rezolvă pur și simplu o cerere pe care judecătorul de ocol în lipsa părții n'a încuviințat-o și de care nu poate fi legat după cum se exprimă art. 60 pr. civ., cerere care poate din nou să fie făcută de către oricare din părți la judecătoria de ocol, să lege instanța în privința afacerii, ca judecătoria să se pronunțe asupra fondului procesului, să-l rezolve, și să dea astfel o carte de judecată în sensul art. 91 al. ultim legea judecătorilor de ocoale. Că dacă intenția judecătorului de ocol Boșoteni ar fi fost să hotărască ca să se respingă ca nesusținută acțiunea, trebuia ca această intențiune să fi imprimat scriind și motivând în sensul judecăței dacă ar fi voit să respingă acțiunea;

Că deci această carte de judecată de unde se poate vedea atât în practica, în motivare, cât și în dispozitiv ceea ce s'a hotărât de judecătoria, rezultând cu totul altceva decât ceea ce ar fi trebuit să facă, a o ține în seamă, însemnează a priva pe parte de beneficiul a două instanțe de judecată ceea ce nu se poate admite;

Că, deci, această hotărâre rău denumită carte de judecată nr. 32-918 și care nu rezolvă fondul procesului nu este decât o încheiere, care nu poate fi susceptibilă de altfel decât odată cu cartea de judecată care rezolvă fondul procesului, conform art. 94 legea judec. de ocoale, așa că apelul făcut contra ei, este inadmisibil și urmează să fie respins ca atare;

Văzând și dispozițiunile art. 91, 94 legea judec. de ocoale, 123 și 150 pr. civilă.

Pentru aceste motive redactate de d. președinte Eugeniu Mărculescu, Tribunalul respinge ca inadmisibil apelul, etc.

(ss) Eugeniu Mărculescu, Dem. Petrescu.

Grefier (ss) I. I. Părvănescu

OPINIUNE

Subsemnatul Ștefan Constantinescu, judecător de ședință, difer de părerea majorității pentru următoarele considerațiuni:

Considerând că după dispozițiunile art. 253 și 256 din proc. civilă, judecata se suspendă prin lipsa părților la strigarea primei și judecata va reîncepe pentru cazul când părțile au lipsit după o nouă cerere de redeschiderea afacerii, cu noui citații, fără să se arăte undeva în procedură, că în caz de re-

deschiderea afacerii, judecata urmează să se pronunțe, în prealabil, prin hotărâre, asupra cererii de redeschidere, admitând-o sau respingând-o, precum a respins ca nesusținută o astfel de cerere, judecătoria ocolului Boșoteni, prin cartea de judecată civilă cu nr. 32-918 și în urmă să se pronunțe și asupra fondului afacerii după cum ar părea că rezultă din felul cum s'a pronunțat această instanță.

Că dacă procedura civilă n'a fixat nicăeri un astfel de principiu cu privire la cererile de redeschidere, în asemenea caz sau judecătoria a ignorat o dispoziție de procedură așa de simplă, ceea ce pare neadmisibil, sau pronunțând respingerea cererii de redeschidere, a înțeles să respingă chiar acțiunea prin neprezentarea reclamantului, desesizându-se de afacere, ceea ce pare mai probabil de admis.

Având în vedere că Tribunalul prin considerentele sentinței de mai sus, spune că cartea de judecată în chestiune, nu e de cât o încheiere priă care nu s'a rezolvat fondul afacerii și că această încheiere rezolvă pur și simplu o cerere pe care judecătorul de ocol în lipsa părții n'a încuviințat-o, că cererea de redeschidere poate din nou fi făcută de oricare din părți la judecătoria ocolului Boșoteni și o astfel de cerere leagă din nou această instanță în privința afacerii, care trebuie să se pronunțe asupra fondului afacerii, să-l rezolve printr'o carte de judecată, ceea ce se înțelege că judecătoria nu e încă desesizată de această afacere, pe motiv că ea n'a respins ca nesusținută acțiunea, și cererea de redeschidere se mai poate reînoui.

Având în vedere declarația făcută Tribunalului la desbateri de apelantul Dumitru I. Neagoe, reclamant la prima instanță, că a înțeles să apeleze cartea de judecată nr. 32-918 a judecătoriei ocolului Boșoteni prin care i s'a respins ca nesusținută chiar acțiunea, precum și cererea sa verbală de a i se lua în cercetare de Tribunal apelul și deci acțiunea ce făcuse la prima instanță.

Considerând că după art. 148 și 149 din procedura civilă, se dă hotărâre în lipsă, contra acelei persoane, care în ziua însemnată pentru înfățișare, n'a răspuns la strigarea pricinii sale, și hotărârea dată în lipsă, apără pe pârât sau pe toți pârâții de pretenția reclamantului, chiar dacă s'ar înfățișa numai unii din ei, deci rezultă din citirea acestor două articole, că legiuitorul statornicește principiul că în lipsa uneia din părțile litigante, judecătorul urmează să dea o hotărâre, adică să termine cu judecarea pricinii ce-i este deferită, rămânându-i celui lipsă căile de retractare sau de reformarea hotărârei, arătate de procedură.

Că astfel fiind, atât timp cât reclamantul apelant Dumitru I. Neagoe nu s'a prezentat la judecătoria iar pârâta Elena Nicolae Dumitru a cerut respingerea cererii, judecătoria ocolului Boșoteni s'a desesizat definitiv de judecarea afacerii și cum astăzi numitul apelant cere Tribunalului să i se ia în cercetare și judecare apelul în privința acțiunii ce intentase la judecătoria, o astfel de cerere nu i se poate refuza, căci în privința interesului ce l-ar mai putea avea numai această parte, adică reclamantul apelant, de a mai redeschide din nou afacerea la judecătoria, astăzi el declară că renunță la acest interes și vrea să se judece în apel de Tribunal.

Pentru aceste motive, cred că apelul făcut de Dumitru I. Neagoe contra cărții de judecată nr. 32-918 a judecătoriei ocolului Boșoteni în urma explicațiilor date de dânsul Tribunalului, apel care e devolutiv de instanță, este admisibil și ca atare urmează ca Tribunalul, să ia în cercetare acest apel care are în vedere temeinicia sau netemeinicia acțiunii.

Judecător de ședință (ss) Ștefan Constantinescu.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, care sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la Ad-ția revistei „Curierul Judiciar“, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida No.

A apărut în Editura „Curierul Judiciar“ VOLUL II din *Biblioteca legilor uzuale adnotate* cuprinzând: CONSTITUȚIA textul nou din 1923 în comparație cu textul vechi, comentată și adnotată de d-nii avocați *Lascarov-Moldovanu* și *Sergiu D. Ionescu* cu *Doctrina, Jurisprudența, Expunerile de motive, Rapoartele și Desbaterile parlamentare* în extenso sub fiecare articol.

Acest volum conține aproape 600 pagini și este însoțit de un *Index alfabetic* sistematizat, care înlesnește cercetările. PREȚUL 260 LEI exemplarul de lux tipărit pe hârtie velină, și 180 exemplarul pe hârtie tipar satinată.

Biblioteca legilor uzuale adnotate, VOL. I. cuprinde: *Legea autentificării actelor* (ed. 2-a) și *Legea de unificare și organizare a Corpului de avocați*, comentate și adnotate cu *Doctrina, Jurisprudența și Desbaterile parlamentare* în extenso de d-l avocat *Al. Lascarov-Moldovanu*. PREȚUL 80 LEI.

A apărut: In editura *Curierul Judiciar S. A.*, Vol. I din TRATATUL DE DREPT PENAL ȘI PROCEDURA PENALĂ de *I. Tanoviceanu*, pus la curent cu doctrina de d-l avocat *Dr. Vintilă Dongoroz*, cu referințe pentru Bucovina de d-l *Dr. Corneliu Chiselăță*, consilier la Înalta Curte de Casație, iar pentru Ardeal de d-l *Dr. Ștefan Laday* juriscult în Cluj și jurisprudența până la zi de d-l *Dr. E. C. Decusară*, cu concursul d-lui *Dr. avocat Gr. C. Conduratu* și cu o Prefață de d-l *N. C. Schina*.

Volumul cuprinde 1060 pagini, tipărit pe hârtie velină, în cele mai bune condițiuni. PREȚUL 500 LEI.

S'a pus sub presă VOLUMUL II.

Comandele se primesc la *Curierul Judiciar*, București, str. Artei 5, lângă Palatul Justiției. Depozit general la „Agence de librairie et de publication“ str. Lipsșani, de unde librăriile se pot furniza.

Domnul Const. Stoeanovici suplinitorul catedrei d-lui Prof. Toma Stelian a pus sub presă cursul ținut la anul I de doctorat: *Falimentul în dreptul comercial comparat*, care va apare în volum la sfârșitul lunei Maiu, în editura „Curierului Judiciar“.

D-nii studenți și-l pot procura de pe acum în fascicule de 32 pagini la „Curierul Judiciar“, Str. Artei Nr. 5; prețul unei fascicule fiind 30 lei.

S'a pus sub presă în editura „Curierului Judiciar“ volumul DESPRE HIPOTECA, lucrare de mare valoare, datorită d-lui *N. Jak Constantinescu*, consilier la Curtea de apel Galați, autorul operilor: *Despre contractul de locațiune, Despre Succesiuni, Despre Testamente, Servitutea zisă Tour d'Échelle*.

Lucrarea va fi complet gata la 15 Iunie a. c.

SOCIET. ANON. „CARTEA ROMÂNEASCA“

Se aduce la cunoștința publică că societatea noastră fiind reprezentanta exclusivă pentru România a tuturilor publicațiunilor Societății Națiunilor, doritorii se pot adresa la Librăria „Cartea Românească“ din București, Bulev. Academiei 3, pentru orice publicațiune din cele de mai sus.

Se fac de asemenea și abonamente la publicațiunile periodice.

Cataloge la cerere.